Cena egz. 20 groszy. Dziś w numerze: Schwytanie mordercy z Pelplina. 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu.
Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 1 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.01 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326. Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. Założyciel Jan Teska. Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 269. BYDGOSZCZ, czwartek dnia 21 listopada 1935 r. Rok XXIX.

Powoli zaczynają nas rozumieć.

Trzy miesiące temu nikt nie przypuszczał, że ustąpienie rządu premjera Sławka dokona w nastrojach społeczeństwa tak **głębokich przemian,** na jakie obecnie patrzymy. Trzy miesiące temu społeczeństwo jeszcze było podzielone na **dwie zwalczające się zaciekle grupy.** Jedna grupa, stanowiąca jak się okazało w wyborach — olbrzymią większość społeczeństwa, widziała zbliżające się niebezpieczeństwo katastrofy gospodarczej i spustoszenia, jakie w zbiorowej duszy narodu czynił nieszczęsny sanacyjny system rządzenia, i nawoływała do **nawrotu ze złych dróg.** Druga grupa, mniejsza, trzymająca władzę w ręku, była **głucha na wszelkie wołanie i upomnienia** i twierdziła wbrew faktom oczywistym, że Polska się dźwiga i potężnieje i że w duszy narodu dokonują się korzystne przemiany, pozwalające wierzyć, że normalny rozwój młodej Rzeczypospolitej jest przez wprowadzenie nowego ustroju raz na zawsze zabezpieczony. Organy prasowe tej grupy rozbrzmiewały **fanfarami triumfu.** Obywateli, zatroskanych głęboko o los Polski, nazywano czarnowidzami, wiecznymi malkontentami albo wręcz wrogami państwa.

Dziś z tego rozdwojenia nieomal niema śladu. W opinji publicznej zapanowała **zadziwiająca zgoda** w ocenie sytuacji. **Wszyscy są zgodni co do tego, że jest źle —bardzo źle i że trzeba ogromnego wysiłku całego narodu i rzetelnej współpracy rządu i społeczeństwa, jeżeli katastrofalne położenie ma być opanowane** i życie Polski ma popłynąć nowemi szlakami. I rzecz znamienna. Prasa sanacyjna, która do niedawna wszystko widziała w najpiękniejszych kolorach, zachwycała się nadzwyczajnemi owocami rządów „grupy pułkowników“ i lżyła „gasnący świat“ opozycji za to, że cielęcego jej zachwytu nie chciał podzielać — dziś **najgłośniej bije na alarm,** podnosi konieczność respektowania lekceważonej dotąd woli społeczeństwa, nawołuje do rozwiązania karteli, o których szkodliwem działaniu przedtem nie wiedziała, ciska gromy na tych, którzy skupiają w ręku po kilka posad i tuczą się krzywdą miljonowych rzesz, ponoszących ofiary na rzecz państwa i przymierających głodem. Ton prasy opozycyjnej blednie wobec donośnego głosu sanacyjnych pism, nawołujących do naprawy położenia gospodarczego i — **zmiany systemu rządzenia.** Tak, zmiany systemu rządzenia. Wybitni teoretycy „ideologji“ sanacyjnej, którzy dotąd wszystko chwalili, usprawiedliwiali i uzasadniali, uderzeni obuchem szczerze ujawnionej przez rząd prawdy, zaczynają się zastanawiać. I już odzywają się z pośród nich **pierwsze, nieśmiałe jeszcze głosy przestrogi.** I tak **profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Kołaczkowski,** przerażony spustoszeniem w dziedzinie wychowania państwowego, woła na łamach kwartalnika „Marchołt“, wydawanego przy pomocy Funduszu Kultury Narodowej, z trwogą: **„Na miły Bóg, co robicie z kulturą polską?“** A dalej prof. Kołaczkowski, który do niedawna był gorącym zwolennikiem haseł pomajowych, takie stawia zarzuty:

„...Ciążenie koncepcji **siły** nad całem życiem Polski... Wiara, że siła autorytetu, rozkazu może wszystko... Możnaby przypuszczać, że **metody ze Strzelca** stały u kolebki pomysłów Legjonu Młodych i Straży Przedniej i wszystkich tych kosztownych środków organizowania nagminnego werbalizmu, obłudy i dezorjentacji... **Kardynalny czynnik w wychowaniu obywatelskiem, wciąganie społeczeństwa do inicjatywy, został zaniedbany i zlekceważony,** że wychowanie obywatelskie tłumaczono bardzo jednostronnie **bacznościowo, jako posłuch i poddanie się dyscyplinie.** Najstraszniejszem złudzeniem, wiodącem do zakłamania społeczeństwa jest to, gdy żywi się mniemanie, że **można ideologję stwarzać na obstalunek...** Ponęty w postaci **protekcyj, posad, stypendjów** (dodajmy: subwencyj — red. „Dz. Bydg.“), czy innych prerogatyw, z tych gniazd bocianich robią **przytułek dla karjerowiczów, uczciwych, ale głupich frazeologów, lub sprytnych gębaczy... Z nauczycielstwa robi się istną katorgę...“**

Z druzgocącej krytyki systemu pomajowego, przeprowadzonej przez profesora Kołaczkowskiego, narzuca się jeden wniosek: **Trzeba zmienić system!**

Podobne głosy podnoszą i inni wybitni sanatorzy.

Mamy więc **klasyczny obraz głębokiego przełomu.** Wprawdzie sanatorzy jeszcze nie widzą dróg, na jakie wejść należy. Wprawdzie „grupa pułkowników“ — jak donosi ostatnio prasa niezależna — w nocnych naradach jeszcze

Ukraińscy spiskowcy

śledzili również premjera Jędrzejewicza i ministra Michalskiego.

Warszawa, 19. 11. (PAT.) Drugi dzień rozprawy w procesie o zabójstwo min. Bronisława Pierackiego rozpoczął się o godz. 10 min. 40. Sąd przystąpił do dalszego odczytywania aktu oskarżenia.

Rozprawie przysłuchuje się wicemarszałek sejmu **Mudryj.**

Posiedzenie zakończone zostało o godzinie 16.30. Akt oskarżenia odczytany został do końca, poczem przewodniczący wiceprezes Posemkiewicz oznajmił, że do wysłuchania wyjaśnień oskarżonych sąd przystąpi w środę, 20 bm.

W związku z tem, przewodniczący wydał następujące **zarządzenie:**

„Ze względu na to, że zachodzi uzasadniona obawa, że podczas składania wyjaśnień przez każdego z oskarżonych w danej sprawie, obecność na sali pozostałych współobwinionych **oddziaływaćby mogła krępująco na rzeczone wyjaśnienia poszczególnych oskarżonych, zarządzam,** iżby na czas przesłuchania każdego z pośród oskarżonych **pozostali współoskarżeni byli wydaleni z sali sądowej.**

Po złożeniu w taki sposób wyjaśnień przez wszystkich oskarżonych i po powro[illegible] ich do sali sądowej odczytane zostaną z protokółu złożone przez oskarżonych wyjaśnienia i każdemu z nich z osobna dana będzie możność złożenia w związku z tem **dodatkowych wyjaśnień.**

Nieznane dotąd szczegóły z aktu oskarżenia.

Akt oskarżenia zarzuca oskarżonemu **Lebedzie** między innemi, że powróciwszy po zamachu w Gródku Jagiellońskim z zagranicy do Warszawy, w stosunku do **premjera Jędrzejewicza, ministra Michalskiego i innych** prowadził „wywiad bojowy“.

W Berlinie Łebed zetknął się z **Pawelicem, wodzem bojowej organizacji chorwackiej** (Pawelic był organizatorem zamachu na króla serbskiego Aleksandra).

Niemieckie kule.

Sprawca dał do ministra Pierackiego trzy strzały. Instytut Ekspertyz Sądowych, któremu oddano do zbadania wyjęte kule i łuski, stwierdził, że zostały one wystrzelone z jednego i tego samego pistoletu automatycznego kal. 7.65 mm. Zarazem Instytut stwierdził, że łuski mają znak **„D. W. A.“** i gwiazdkę, są **pochodzenia niemieckiego** i w **Polsce niema ich w handlu.** Co do pistoletu, stwierdzono, że pistolet ten jest lewoskrętny i być może pochodzi z warsztatów rusznikarskich w Hiszpanji.

Królobójcy.

W Aix-en-Provence we Francji rozpoczął się proces przeciwko chorwackim spiskowcom Pospiszilowi, Rajczy i Kraljowi, którzy współdziałali z zabójcą króla serbskiego Aleksandra. Na fotografji widzimy Rajczę i Kralja, prowadzonych w kajdankach na rozprawę.

Dzieje ukraińskiej organizacji wojskowej.

U. O. W. powstała w Małopolsce wschodniej w okresie rozstrzygających walk polsko-bolszewickich. Członkowie organizacji rekrutowali się przeważnie z grona rozbitków dawnej armji ukraińskiej (galicyjskiej). Nawiązując do tradycji lat 1918-19 występowali oni z hasłem **zbrojnego powstania.** W tym celu miały być zorganizowane uzbrojone bojówki „Roje“. Powyższe przygotowania znalazły odpowiednik w akcji dyplomatycznej b. rządu Eug. Petrusewicza, który z Wiednia, gdzie zamieszkiwał, czynił zabiegi **o odebranie Polsce jej ziem południowo-wschodnich.**

O. U. W. po raz pierwszy wystąpiła na widownię 1921 r. przez urządzenie **zamachu na Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego.** Zamachowcą był **Stefan Fedak.** W wyniku tego zamachu był lekko postrzelony wojewoda lwowski, Grabowski. Wkrótce już dominujący wpływ w O. U. W. osiąga świeżo przybyły do kraju pułk. **Eug. Konowałeć,** b. dowódca strzelców siczowych na Ukrainie. Przez małżeństwo z siostra zamachowca Fedaka wszedł on w bliski kontakt ze sferami nacjonalistycznemi, mimo niechęci ze strony Petrusewicza. W konsekwencji zostaje on **komendantem U. O. W.** i stanowisko to piastuje do dnia dzisiejszego.

W stosunku do ugodowców stosowany był teror. Zginął wówczas od kuli zamachowca **Sydor Twerdochlib,** zwolennik rzeczowego ustosunkowania się do państwa polskiego. Wkrótce potem Konowałeć zagrożony aresztowaniem wyjeżdża zagranicę. Dalsza akcja wroga Polsce nie ulega przerwaniu, mimo uroczystego **uznania granic wschodnich przez mocarstwa zachodnie w r. 1923.** Nie osłabia tej akcji również zadeklarowanie się Petrusewicza po stronie komunistycznej wbrew opinji Konowałca.

Akcja terorystyczna U. O. W. rozwija się w dalszym ciągu. Następuje **nieudany zamach na prezydenta Wojciechowskiego** (5 września 1924 r.), zbrojny napad na ambulans i urzędy pocztowe, **zabójstwo kuratora Sobińskiego.**

W związku z procesami wyszło na jaw, że w działalności swej U. O. W. korzystało z zasiłków finansowych **obcych,** prowadząc wzamian wywiad wojskowy na terenie państwa polskiego.

(Ciąg dalszy na stronie 2).

zastanawia się nad środkami, któreby pozwoliły zastąpić Be Be inną organizacją i zabezpieczyć jej władzę, ale to nie wstrzyma **rozwoju przemian,** dokonujących się w zbiorowej duszy narodu, przemian uwidoczniających się m. in. prężeniem się przytłoczonych do ziemi grzbietów, masową ucieczkę ludzi z obozu pomajowego i radykalnym spadkiem liczby prenumeratorów pism sanacyjnych.

Bardzo rychło poznanie popełnionych błędów naprowadzi naród na właściwą drogę rzeczywistej naprawy Rzeczypospolitej.

Przebłyski zrozumienia dróg, prowadzących do rzeczywistego odrodzenia, już są. Oto w „Nakazach Dnia" (tygodnika społeczno-gospodarczego, wydawanego przez b. zwolenników sanacji, skupionych dziś w t. zw. „Lidze Odrodzenia Gospodarczego Polski") mówi się już bardzo wyraźnie: **„Za pierwszy zasadniczy element programu uważamy oparcie naszego działania tak w życiu prywatnem, państwowem jak i międzynarodowem o zasady etyki chrześcijańskiej.** Ludzie nieuczciwi, wykolejeńcy, alkoholicy, kombinatorzy, nie przebierający w środkach, by dojść do stanowiska, pieniędzy, zaszczytów, muszą zrozumieć, iż przy naszym systemie niema dla nich miejsca. Praca społeczna i państwowa musi być jedynie spełnieniem obowiązku, a nie wybiegiem do przypodobania się zwierzchnikom, do wywołania sztucznej popularności".

Otóż to: **Tylko silne oparcie o etykę chrześcijańską, której fundamentalnemi zasadami są równość, sprawiedliwość i miłość społeczna, może Polskę uzdrowić i uczynić z niej niezwyciężoną potęgę.**

Ta prawda była podstawą naszej polityki i naszego krytycznego stosunku do obozu pomajowego. **Powoli zaczynają nas rozumieć.** Daj Boże, aby to zrozumienie zatoczyło coraz szersze kręgi i objęło całe społeczeństwo. **Czem prędzej się to stanie, tem lepiej będzie dla Polski.** (b)

———::———

Na Kresach zamarzły rzeki.

Słonim. (PAT). Wskutek silnego obniżenia się temperatury (6—8 stopni poniżej zera) niektóre rzeki w powiecie zamarzły. Również starorzecze **Szczary** jest już w okowach lodowych. Kanał rzeki Szczary, podobnie jak i łożysko właściwe rzeki, jest jeszcze czynne, lecz płynie już kra w dużej ilości.

Ukraińscy spiskowcy

(Ciąg dalszy).

Natchnienie... z Berlina, Gdańska i Kowna.

Akt oskarżenia zajmuje się szczegółowo wszystkiemi zamachami Ukraińców. W r. 1927 nastąpiło zabójstwo Ukraińca Huka, następnego roku napad na urząd pocztowy, w r. 1929 — napad na listonosza, zamach na Targi Wschodnie. W 1930 r. — napad rabunkowy na wóz pocztowy pod Bóbrką (zabito policjanta i zrabowano 26.000 zł.), w tymże roku prowadzona była wytężona akcja sabotażowa, polegająca na **podpalaniu zabudowań i inwentarza w gospodarstwach należących do Polaków,** zrywaniu przewodów telegraficznych i telefonicznych. W r. 1931 — napad rabunkowy na wóz pocztowy koło Birczy, napad na żydowski Bank Ludowy w Borysławiu, napad na urząd pocztowy w Truskawcu, rabunek wozu pocztowego pod Poczyniżynem, **zamordowanie posła Hołówki w Truskawcu.** W r. 1932 — dwukrotne pobicie dyr. gimnazjum ukraińskiego **Babija,** zabójstwo podkomisarza p. p. śp. **Józefa Czechowskiego,** krwawy napad rabunkowy na urząd pocztowy i skarbowy w Gródku Jagiellońskim. W r. 1933 — napad na kasę gminną w Korczynie, usiłowanie zabójstwa aspiranta policji Ciesielczuka, usiłowanie zabójstwa **kuratora Gadomskiego,** zamach na konsulat sowiecki we Lwowie. W r. 1934 — zabójstwo 3 policjantów, 2 strażników gminnych, kilku Ukraińców pod zarzutem, że są „konfidentami", wreszcie w lipcu — zabójstwo **dyr. Babija.** Oto plon kilkuletniej działalności.

Krwawym tym wystąpieniom wtóruje stale agitacja, głosząca hasło stałego wrzenia rewolucyjnego.

Przeszkolenie bojowe otrzymywali zamachowcy na kursach „łączności" zorganizowanych **w Berlinie** w sierpniu 1933 roku.

Jednem ze źródeł pożywniejszych, skąd czerpane były środki finansowe stała się emigracja ukraińska **w Ameryce.**

Akta znalezione ujawniły bezsporny fakt, że w ciągu lat ubiegłych **rząd litewski wspierał U. O. W.,** udzielając tej organizacji stałych subsydjów pieniężnych oraz przez wystawianie **fałszywych paszportów** oraz goszczenie u siebie w Kownie wydawnictwa „Surma".

Konowałeć był w bezpośrednich stosunkach z min. spraw zagranicznych Zauniusem.

Miasto Gdańsk odgrywało znaczną rolę w ruchu organizacyj ukraińskich. Znaleziono instrukcję, dotyczącą sposobu oraz miejsca przekraczania granicy Wolnego Miasta, jak również umożliwienia porozumiewania się na miejscu z „delegatem". Jedna z tych instrukcyj

poleca omijać Tczew,

gdzie, jak twierdzi, cała straż graniczna nastawiona jest na wyłapywanie „zbirów". Instrukcja zaleca drogę przez Warszawę — Mławę — Działdowo i to koniecznie **pociągiem osobowym** z tem, że należy przesiąść następnie do pociągu idącego okrężną drogą do Gdyni, **przez Laskowice i Kościerzynę,** bądź też wysiadać w Tczewie i przekraczać pieszo granicę wolnego miasta. Wspomniana instrukcja przepisuje stanowczo **drugą trasę** przez Kraków — Poznań — **Bydgoszcz** — Kościerzynę.

Jeśli chodzi o **Czechosłowację** — to granicę przekraczano przeważnie **nielegalnie, górami.** Bywały jednak w użyciu i legitymacje Tow. Tatrzańskiego.

Czechosłowacja pomogła nam zebrać materjał.

Zmierzając do wyjaśnienia historji, celów i metod wojskowej organizacji ukraińskiej oraz do wyświetlenia jej związku z zabójstwem min. Pierackiego śledztwo zebrało i zbadało przedewszystkiem oficjalną literaturę ukraińską, dalej akta pochodzące z tajnych archiwów ukraińskich, mianowicie **418 oryginałów i 2,055 fotografij oryginałów — maszynopisów i rękopisów,** stanowiących listy, sprawozdania, protokóły, rachunki i inne dokumenty organizacyjne. Akta te ujawnione zostały **w jesieni r. 1933 i 1934 w Czechosłowacji przy rewizjach, przeprowadzonych przez tamtejsze władze** u działaczy ukraińskich.

Niemcy przyganiają Litwinom!!!

Berlin. (PAT.) Proces o zabójstwo ministra Pierackiego śledzi prasa niemiecka z dużem zainteresowaniem. Ujawnione w rozprawie **kontakty litewsko-ukraińskie** uwypukliły dzienniki opatrując depesze dzisiejsze tytułami, jak np. **„Urzędowa pomoc litewska dla terorystów w Polsce", „Litwa obciążona w procesie Pierackiego"** i t. d.

W obszernej własnej korespondencji „Berliner Tageblatt" pisze między innemi: oskarżeni są tylko **narzędziem w rękach kilku kondotjerów, którzy bezpiecznie spacerują zagranicą** jako kierownicy ruchu, żyją oni z subwencyj, które każą sobie płacić. Wskazując na **50 groszy,** które opłacał zamachowiec za nocleg w Warszawie, dziennik zapytuje z ironją czy też szefowie ruchu będący zagranicą płacą podobne rachunki w hotelach...

Brali czy nie brali?..

Ciężkie zarzuty „Polonji" pod adresem prasy sanacyjnej.

Społeczeństwo czeka na wyjaśnienie.

Warszawa, 20. 11. (Tel. wł.). W kołach politycznych stolicy wielką sensację stanowią rewelacje katolickiej „Polonji", której korespondent warszawski doniósł w ubiegłym tygodniu, że główny organ sanacji **„Gazeta Polska"** pobiera **tytułem subwencyj podobno miesięcznie 45.000 zł,** „Kurjer Poranny" **20.000** zł a „Słowo Wileńskie do **30.000 zł** miesięcznie. Dalej twierdziła „Polonja", że naczelny redaktor „Gazety Polskiej", b. min. Matuszewski otrzymuje **6.000 zł miesięcznie pensji,** red. Miedziński **4.000 zł** a żona jego **2.000 zł.** Nadto otrzymuje red. Miedziński **2.000 zł** z jednej z „sanacyjnych" agencyj prasowych.

Chociaż w Polsce w niedawnej „rzeczywistej rzeczywistości" przyzwyczajono się do wielu rzeczy, to jednak liczby podane przez „Polonję" są tak **niesłychane,** że trudno w ich wiarogodność uwierzyć. Koła polityczne czekają więc na wyjaśnienia, czy to ze strony wydawnictw, posądzonych o korzystanie z urzędowych subwencyj, czy też ze strony czynnika urzędowego, który rzekomo subwencyj udzielał. Narazie **wymienione pisma i osoby milczą.** Tylko wileńskie „Słowo" wyjaśniło na łamach „Czasu", że walczy z trudnościami i jest finansowane przez konserwatystów, których poglądów jest wyrazicielem. **Urzędowo do twierdzeń „Polonji" dotąd nie zajęto stanowiska.** Wprawdzie komunikat urzędowy o pracach rządu nad budżetem mówi o ograniczeniu wydatków na reprezentację i **zupełnem skasowaniu na przyszłość wszelkich subwencyj,** ale to sprawy nie wyjaśnia. Tymczasem „Polonja" podtrzymuje swoje zarzuty.

Zachodzi więc pytanie: **Były, czy nie były subwencje?** Społeczeństwo, na które nakłada się tak wielkie ciężary, ma prawo żądać wyjaśnień, **jak zużyto pieniądze, przeznaczone wyłącznie na utrzymanie państwa.** Przecież suma jednego miljona 140 tysięcy złotych, wydana rzekomo na subwencjonowanie trzech pism i nadmierne wynagrodzenie garstki osób, **to nie bagatela.** A przecież to nie wszystko. Głośną była swego czasu sprawa kredytów dla **„Dnia Pomorskiego",** uzyskanych dla tego organu sanacji przez b. wojewodę Lamota. (Ujawniono ją w Sejmie. — Red.).

Chcemy wierzyć, że rząd **pp. Kościałkowskiego i Kwiatkowskiego** położy kres szafowanie groszem publicznym na cele nie związane z rzeczywistemi potrzebami państwa. **Zasady zdrowej gospodarki i prosta sprawiedliwość wykluczają faworyzowanie pewnych przedsiębiorstw kosztem drugich.**

Opór Abisyńczyków wzrasta

Wypady partyzantów z rejonu Tembien wstrzymują pochód Włochów.

Wojska włoskie po krwawej bitwie przeprawiły się na południowy brzeg Takazze.

Paryż, 20. 11. Korespondenci z Asmary donoszą, że korpus generała Marivigni stoczył **zaciekłą walkę w dolinie rzeki Takazzie** z czołowemi oddziałami armji rasa Kassa, które bronią przejścia przez brody, pod miejscowością Maitimczet.

Walkę zapoczątkowała kolumna włoska, która usiłowała przedostać się na południowy brzeg rzeki Takazzie. Patrole włoskie, które przeprawiły się przez brody, natknęły się na **silnie ufortyfikowane pozycje abisyńskie** i zostawiwszy kilku zabitych wycofały się.

Regularna bitwa rozpoczęła się około godz. 7-ej, gdy w grę weszła artylerja włoska. Około południa **pod osłoną silnego ognia artylerji,** która zasypywała pozycje abisyńskie gradem szrapneli i granatów, **kolumny włoskie przeszły brody i szturmem zdobyły pozycje abisyńskie.** Abisyńczycy wycofali się, pozostawiając licznych zabitych i rannych oraz kilkanaście karabinów maszynowych.

Wojska włoskie przystąpiły natychmiast do zorganizowania dwu przyczółków mostowych, które zabezpieczą utrzymanie tych ważnych przepraw przez rzekę Takazzie.

Osaczanie rejonu Tembien.

Niemniej ożywioną akcję toczyły na froncie Tembien tubylcze oddziały gen. Birzioli, wspierane przez brygadę „czarnych koszul". **Niebezpieczny klin,** wbity przez Abisyńczyków w linje etapowe włoskie, **otoczony jest od strony wschodniej i północnej gęstą siecią oddziałów włoskich,** które walcząc z grupami partyzantów, posuwają się ruchem dośrodkowym ku Samre, znajdującym się w środku górzystego obszaru. W miejscowości tej, jak stwierdzają jeńcy, znajduje się **ośrodek dowództwa wszystkich grup partyzanckich,** działających w rejonie Tembien. Ze względu na obronność terenu i silny opór partyzantów abisyńskich, **akcja wojsk włoskich rozwija się nader powoli.** Według przewidywań dowództwa włoskiego, całkowita pacyfikacja Tembien potrwa do końca tygodnia.

Na froncie południowym

kolumna, maszerująca z Gorrahai wzdłuż doliny rzeki Fafan, stoczyła w odległości 30 kilometrów od Sassabeneh **szereg potyczek z oddziałami abisyńskiemi.** Sądząc z taktyki, stosowanej przez oddziały abisyńskie, prowadzą one **akcję opóźniającą,** która ma na celu odroczenie momentu zajęcia przez Włochów Sassabeneh, jako podstawy do bezpośredniej akcji na Harrar. Źródła angielskie podają, że miejscowość Sassabeneh wpadnie w ręce włoskie najpóźniej w środę.

Straszny atak lotników włoskich na obóz abisyński.

Paryż, 20. 11. (PAT). Atak dwóch włoskich eskadr lotniczych, wykonany nad doliną, położoną na południowy wschód od Makalle był rzekomo **największym atakiem lotniczym od początku wojny.**

Lotnicy włoscy natrafili na poważne skupienia sił abisyńskich, które obliczają na 20.000. **Straty abisyńskie Włosi obliczają na 6.600 zabitych i rannych.** Samoloty zrzuciły 6.000 kg. bomb. Ogień abisyński był bardzo celny. **Prawie wszystkie samoloty włoskie zostały trafione.**

Samolot ministra Ciano miał uszkodzony zbiornik z benzyną, ale zdołał wylądować w Makalle. Samolot porucznika Gioletta był zmuszony do lądowania w Hausien. Inny samolot mógł kontynuować lot tylko dzięki temu, że mechanik zatknął rękami otwór w zbiorniku, przez który wyciekała benzyna.

Dr. Tadeusz Kiełpiński.

O linję polskiej polityki zagranicznej.

Gdy w styczniu 1934 roku zawierano pakt o nieagresji z Niemcami — prasa obozu rządowego podjęła bardzo gorliwe starania, aby zaniepokojonej opinji francuskiej wytłumaczyć właściwe znaczenie tego mało spodziewanego posunięcia na terenie międzynarodowym.

— **Wszystkie pogłoski** — pisano — **o jakichś odchyleniach w dotychczasowej linji politycznej — są nieprawdziwe. Nasz układ z Niemcami nie narusza ani jednej litery tych traktatów sojuszniczych, które łączą nas z Francją. Dążymy jedynie do normalizacji stosunków z wielkiemi mocarstwami ościennemi. Dlatego zawieraliśmy pakt o nieagresji z Rosją Sowiecką. Dlatego podpisujemy dzisiaj umowę o nienapadaniu z Niemcami. Oba te akty stanowią dowód naszych dążności pokojowych — a wszystkie inne próby ich interpretacji są fałszywe.**

Celem podkreślenia tego stanowiska minister Beck w dwa tygodnie po podpisaniu układu z Niemcami udaje się z wizytą do Moskwy. Jednocześnie podejmuje się starania o najkorzystniejsze ustosunkowanie się do Francji. Przez pewien czas można było rzeczywiście mówić o pewnem odprężeniu między Warszawą a Berlinem, przy jednoczesnem zachowaniu jak najlepszych stosunków sojuszniczych z Francją i państwami z nią sprzymierzonemi.

Otóż największym błędem, który popełniła nasza polityka zagraniczna, było niewytrwanie na tem **zasadniczo słusznem stanowisku,** jakie określały zarówno deklaracje rządu jak i komentarze półoficjalnej prasy rządowej. **Równowagi między Berlinem a Moskwą, której zachowanie miało być wytycznym celem polskiego MSZ — nie zdołano utrzymać.** Normalizacja stosunków z Niemcami, **skądinąd bardzo pożądana** — zaczęła przemieniać się w rodzaj przyjaźni, którą bardzo nieliczni, ale zato ruchliwi germanofile polscy powitali jako **wstęp do „sojuszu z Berlinem".** Jednocześnie poczęły się zaostrzać dawniej poprawne stosunki z Czechosłowacją i mnożyć ostre wystąpienia prasowe przeciwko Francji. Prócz tego nastąpiło ochłodzenie stosunków z Rumunją a pomiędzy Warszawą i Moskwą wyrosła szybko się powiększająca **ściana lodu.** W prasie zagranicznej — poszczególne posunięcia naszej dyplomacji określano jako „zdecydowane przerzucenie się na stronę Niemiec".

— **Polska** — pisał w marcu br. Pertinax w „Echo de Paris" — **mając do wyboru między Niemcami a Rosją, wybrała Niemcy.**

Czy tego rodzaju zapatrywanie jest słuszne? Czy osławiona książka p. Studnickiego, w której autor proponuje rozbiór Czechosłowacji, Rumunji i Rosji przez zjednoczone z Polską. Niemcy i Węgry wyraża rzeczywiście pewne tendencje w rządzie lub tylko w ministerstwie przy ul. Wierzbowej?

Pomimo zastrzeżeń co do racjonalności metod naszej polityki zagranicznej — **sądzimy, że nie.** Nietylko dlatego, że główny organ rządowy „Gazeta Polska", pisząc o p. Studnickim zarzucił również półoficjalnemu „Le Temps", że **niepoważne wywody bierze na serjo.** Ale trudno przypuścić, aby jakikolwiek inteligentny polityk mógł decydować się na sojusz polsko-niemiecki, zwrócony przeciwko całej Europie.

Przypuśćmy bowiem na chwilę, że Polska rzeczywiście zawarła z Berlinem przymierze zaczepno-odporne. Że wybucha wojna o rosyjskie tereny kolonizacyjne i walczymy ramię przy ramieniu z Niemcami — przeciwko Francji, Małej Entencie, Anglji i Rosji. Otóż rezultatem tej walki będzie albo zwycięstwo Niemiec — albo koalicji. Jeżeli na Wschodzie zwycięża idący w tym wypadku przeciwko nam Rosja — Polska stanie się prowincją sowiecką. Jeżeli zwycięży sprzymierzona z nami Trzecia Rzesza — Polska stanie się niemiecką. Nikt bowiem nie jest tak naiwny, aby sądzić, że zwycięskie w wielkiej europejskiej wojnie Niemcy, które urzeczywistnią plan Rosenberga, to jest przyłączenie krajów bałtyckich i rozszerzenie swoich wpływów aż po Zatokę Botnicką — nie będą dążyły do odzyskania Pomorza, Poznańskiego i Śląska. Pozostałych województw narazie nie połknął — ale zarezerwują sobie ten kąsek na przyszłość, dzieląc Polskę między „wyzwoloną" przez nich Ukrainę i Białoruś. Jednem słowem, **powtórzy się po raz drugi Brześć z 1918 r.,** który był przypieczętowaniem niemieckich orjentacyj w czasie wojny światowej. Tylko że wtedy nie będzie już Francji, która niszczyła armję niemiecką w drugiej bitwie nad Marną i której zwycięstwo wracało nam niepodległość...

Rezultat przymierza z Niemcami byłby więc w jednym i w drugim wypadku katastrofalny. Można to najdokładniej przewidzieć — **i dlatego istnienie takiej koncepcji w polskich kołach rządowych uważamy za wykluczone.**

Natomiast są inne, poważne niedociągnięcia. Nasza polityka zagraniczna — uważając za swój wielki sukces odprężenie między Warszawą a Berlinem — starała się za wszelką cenę uniknąć nawet najmniejszych zadrażnień między oboma państwami. Byłoby to pochlebnie o nas świadczącym dowodem lojalności wobec przyjętych zobowiązań — gdyby tę samą metodę stosowano jednocześnie i nad Sprewą. Tymczasem jedynym partnerem, który dotychczas wyciągał wszystkie korzyści z nowo wytworzonej sytuacji — **były Niemcy.**

Układ z Polską stanowił dla nich wyłom w tej barjerze, która coraz to bardziej zaciskała się około Trzeciej Rzeszy. Jednocześnie był świetnym atutem propagandowym, który wygrywano zarówno w Londynie jak i w Paryżu. Zwłaszcza nad Sekwaną płomyk nowej

(Ciąg dalszy na stronie 5-ej.)

Król grecki w Paryżu.

Król grecki Jerzy w drodze z Anglji do kraju, zatrzymał się w Paryżu i złożył wizytę prezydentowi Lebrun w pałacu elizejskim.

Powieść.

Pod OBCĄ MASKĄ

MAREK ROMAŃSKI

152)

(Ciąg dalszy).

Ileż to razy w ciągu długich godzin przesłuchań, w ciągu ostatnich samotnych nocy, spędzonych w areszcie śledczym, był już zupełnie zdecydowany wyznać wszystko. Ale za każdym razem słowa więzły mu w gardle, zamierały na wargach i nie mógł mówić. Nie mógł! Rzekłbyś mała ciepła, pachnąca ręka Grety kładła się na jego ustach i nakazywała mu milczenie. Powiedzieć — to znaczyło oczyścić siebie, ale znaczyło to zarazem skazać Gretę na śmierć. Czyż mógł pozwolić, by w tych cudnych oczach, które całował, zrodził się obłędny lęk śmierci? Czyż mógł pozwolić, by to ciało, które pieścił, zostało zryte bezlitosnemi kulami? Czy miał prawo ratować się, wydając dziewczynę, której nie kłamał ani trochę, zapewniając ją o swej miłości? I do tej chwili nie wiedział, czy przemilczy prawdę, czy też ją wyzna. I giął się pod brzemieniem hańby, nie mogąc przezwyciężyć swego uczucia.

Tymczasem w sądowej sali zaskrzeczał znowu głos pułkownika Hesselera, niby skrzyp studziennego żórawia. Przystąpiono do przesłuchania świadków.

Pierwszą wezwano panią Emmę Wigand, właścicielkę małego sklepiku z obrazami przy Alexander Platz.

Weszła na salę pochylona, drobna staruszka o siwych włosach i grubych okularach na sępim, zakrzywionym nosie. Była tak przerażona, że słaniała się niemal na nogach i woźny sądowy musiał podprowadzić ją do barjerki, przy której stawali świadkowie podczas zeznań.

Major, zasiadający w trybunale po prawej ręce pułkownika von Hesseler, nachylił się do przewodniczącego i szepnął mu coś do ucha. Tamten skinął głową i po zaprzysiężeniu pani Wigand kazał podać jej krzesło.

— Wiadomo pani, że przed sądem należy mówić tylko prawdę. Niech pani stara się przypomnieć sobie wszystko dokładnie i odpowiada z namysłem.

— Tak, proszę wysokiego sądu. Będę mówiła prawdę.

— Niech pani obróci się. Niech pani spojrzy na ławę oskarżonych. Jeżeli widzi pani źle, niech pani podejdzie bliżej. Czy poznaje pani człowieka, który tam siedzi?

Spojrzenia wszystkich obecnych na sali skoncentrowały się na wątłej postaci starej kobiety. Kurt trwał bez ruchu, starając się przywołać uśmiech na wargi.

— Poznaję, — padła krótka odpowiedź Emmy Wigand.

— Poznaje pani? Któż to jest?

— Porucznik Karol von Lüttich.

— Myli się pani! — odparł Hesseler, który lubił dramatyczne sytuacje. — Oskarżony nazywa się Kurt von Hedinger. Niech pani wróci na swe miejsce. Więc jakże?

— Mnie przedstawił się, jako Karol von Lüttich. To napewno on.

Wszystko to było już wiadome i spisane w aktach śledztwa, lecz procedura żądała, by było powtórzone na rozprawie.

— Twierdzi pani zatem, że porucznik Kurt von Hedinger występował wobec pani pod tem nazwiskiem?

— Tak.

— Zostawił pani pokwitowanie podpisane tem nazwiskiem? Zostawiał kilkakrotnie pokwitowania, ale tego jednego zapomniał odebrać. Czy tak?

— Tak, proszę pana przewodniczącego — zadrżał znowu głos staruszki.

— Czy to jest to pokwitowanie? Czy poznaje je pani? — von Hesseler wyjął z teki ćwiartkę papieru i podał Emmie Wigand.

Przyłożyła niemal do oczu pasek papieru.

— To jest to pokwitowanie.

— Poruczniku von Hedinger, czy pan ma coś do powiedzenia?

— Tylko to, że przeprowadzałem pewną akcję, w czasie której nie chciałem posługiwać się własnem nazwiskiem.

— To zrozumiałe — mruknął przewodniczący, poczem zapytał jeszcze — Jakiego rodzaju była ta akcja, że uważał pan za właściwe zakonspirować swe nazwisko?

— Zakonspirowałem moje nazwisko tylko dlatego, ponieważ działałem bez wiedzy szefa wywiadu.

Jak przedtem na Emmie Wigand, tak teraz wszystkie spojrzenia spoczęły na pułkowniku Luciusie. Lucius jednak pozostał nieruchomy.

— Czy było to postępowanie pozostające w sprzeczności z regulaminem?

— Tak — odparł twardo Kurt.

Przewodniczący dał mu znak, by usiadł poczem wrócił do przesłuchiwania handlarki obrazów. Opowiedziała wszystko, jak Kurt von Hedinger zjawił się u niej, jak nakazywał jej surowo milczenie, jak wyjawił jej, że jest agentem niemieckiego wywiadu, jak zabrał z sobą pejzaże panny Nielsen i odniósł je po czterech dniach, jak potem jeszcze dwa, czy trzy razy postępował tak samo. Gdy Emma Wigand skończyła swe zeznania, zapytał ją prokurator.

— A więc porucznik von Hedinger wielokrotnie i z naciskiem nakazywał pani tajemnicę?

— Tak! Powiedział mi, że tylko przed sądem wojennym wolno mi wyznać prawdę.

— To też zeznaje pani przed sądem wojennym — skinął głową major Grimm.

Zadał jeszcze kilka pytań obrońca, ale nie zdołał uzyskać dla oskarżonego ani jednego korzystnego momentu. Starał się osłabić wrażenie zeznań staruszki, kwestjonując świeżość jej władz umysłowych. Zadał jej kilka podstępnych pytań i zdawałoby się, że zbił ją z tropu. Ale prokurator czuwał. Gdy obrońca wypowiedział sakramentalne „nie mam więcej pytań" — major Grimm wstał i zagadnął, zwracając się do staruszki gestem pełnym szacunku.

— Podczas wojny poniosła pani, zdaje się, pewne ofiary?

— Straciłam syna.

— Gdzie?

— Podczas oblężenia Verdun.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Władcy „białej międzynarodówki".

Król narkotyków Raskin. — Wyspa przemytników. — Tajne kapitały.

Bankierzy głównymi eksporterami narkotyków.

Paryska policja, walcząc z handlem narkotykami (Brigade mondaine) aresztowała w przeciągu jednego tygodnia około 13 handlarzy, wśród nich głośnych przemytników Orisiniego i Battistiniego oraz pewną znaną artystkę filmową, której nazwisko trzymane jest w tajemnicy. Jako główny środek handlu funkcjonował bar Rally, nocny lokal na rue des Martyrs i pewne prywatne mieszkanie w dzielnicy Pigalle. W barze Rally znajdował się **skład narkotyków** (heroina) **pod ruchomą deską podłogi.** Na rue des Martyrs zarezerwowany był dla konsumentów wielki pokój na pierwszem piętrze. Gdy handlarka narkotyków spodziewała się gości, w oknie płonęła lampa.

Nici międzynarodowego handlu narkotykami znajdują się w rękach kilku osób, których nazwiska są znane policji **Ośrodkiem europejskiego szmuglu jest Paryż,** a kierownikami organizacji są: rosyjsko-francuski „król szmuglu" Raskin i Amerykanin Jack Bloom. Raskin próbował w roku 1929 przy pomocy afgańskiego paszportu dyplomatycznego przemycić z Marsylji do Kairu 200 kilogramów heroiny. Aresztowano go jednak. Śledztwo odkryło dziwne stosunki łączące go z poselstwem afgańskiem, a nawet nici, biegnące aż **do syna eks-króla Amanulaha.** Śledztwo umorzono, posła odwołano, a Raskin wyszedł z afery zaledwie z kilku miesiącami więzienia. Jego karjera jest fantastyczna. W czasie rewolucji rosyjskiej udało się mu uciec z Rosji do Francji z większą częścią swego majątku. Tutaj zajął się natychmiast handlem narkotykami, kupił pewną fabrykę chemikaljów w Alzacji, fabrykującą głównie preparaty opium i zorganizował dwie główne linje szmuglu: jedną z Marsylji do Aleksandrji, drugą z Wiednia przez Tryjest do Aleksandrji.

Głównym reprezentantem Raskina w Kairze jest Mohammed Ali Nefei, **król egipskiego świata podziemnego,** syn małego szewca w Port Said, uczeń pewnej Tekke (klasztor Moslim), który w 18 roku życia był urzędnikiem egipskiej kolei państwowej, potem pośrednikiem między przekupionemi urzędnikami a konnemi szajkami bandyckiemi na pustyni egipskiej. Aresztowany przez Anglików za bandytyzm i internowany aż do ukończenia wojny na Malcie, stał się po uwolnieniu go właścicielem dwu luksusowych hoteli i pięciu klubów gry w Kairze. W roku 1931 założył w Kairze własną fabrykę narkotyków.

Egipski szef policji, Russel Pasza, rodowity Anglik, był oddawna na tropie Nefeia, ale Nefei okazał się szczwanym lisem. Russel Pasza wysłał ekspedycję na pustynię libijską i syryjską i dowiedział się, że przez cały rok wędrowały tam karawany Nefeia z przemyconemi narkotykami. Odkryto genjalny pomysł Nefeia **ukrywania narkotyków pod rozprutem futrem wielbłądów.** Nefei skazany został na 5 lat robót przymusowych za szmugiel, porywanie ludzi i inne przestępstwa. Po trzech latach więzienia udało mu się zbiec. Nie schwytano go już. Prowadzi nadal swój interes.

W latach 1929—1930 udało się wiedeńskiej policji odkryć dwa wielkie transporty narkotyków Raskina, skonfiskować towar i aresztować konwojentów. Ze znalezionej przy przemytnikach korespondencji dowiedziano się o tajnych kapitałach, złożonych pod zmyślonemi nazwiskami w dwu wiedeńskich bankach, **wynoszących 6 miljonów franków.** Aresztowano samego Raskina, którego wydalono z Austrji.

W sierpniu 1931 roku aresztowała policja berlińska pewnego Greka, Del Grazio, który usiłował przemycić 500 kilogramów morfiny przez Hamburg i Antwerpję do Chin. Połowę towaru skonfiskowano w Hamburgu, druga połowa dostała się do Tientsin. Ślad prowadził do dalszych 23 przemytników, których prawie wszystkich aresztowano.

W korespondencjach przemytników narkotyku wszystkich krajów napotykała policja nieustannie nazwisko ateńskiego bankiera Eliopoulosa, ale nikt nie miał odwagi zbadać tajemnicy banku. Firma trzech braci, Iliasa, Athanasiosa i Demetriosa Eliopoulosów była instytucją poważną. **Udzielała nawet pożyczek rządowi greckiemu.** Dopiero aresztowanie w Hamburgu i Nowym Jorku dały wyczerpujące dowody. Ale sprytnego Greka nie można było schwytać. Wskutek interwencji poselstwa greckiego zwolniono Eliopoulosa w Hamburgu za kaucją 10 tysięcy marek. Grek znikł oczywiście. Ale jego interes kwitnie nadal, agenci jego zaopatrują cały świat w towar, który pochodzi z czterech jego fabryk w Istambule.

Mashaysho był przedtem oficerem japońskiej marynarki handlowej. Dzisiaj jest wielokrotnym miljonerem. Na wyspie Kobe należą do niego **rozległe plantacje maku** i wielka firma eksportowa. — Trzy jego fabryki w Istambule produkują miesięcznie 4.000 kilogramów preparatów opiumowych. Agenci jego siedzą w Nowym Jorku. San Francisko, Buenos Aires i w Hawannie. W południowej Ameryce należą do niego wielkie banki, w Stanach Zjednoczonych był w styczności z kilku wielkimi gangsterami w czasach prohibicji. W Europie pracuje z Raskinem i Eliopoulosem. Należy do niego połowa Yoshiwary, znanej „dzielnicy rozkoszy" w Tokio. Raskin, Eliopoulos i Mashayosho zarabiają na każdym gramie morfiny, kokainy heroiny, pejotu, haszyszu, opium i anhalonium. Są potęgą. — Wszystkie państwa znają ich, ale wiedzą, że nie mogą im sprostać.

5 północnych prowincyj chińskich

tworzy państwo zależne od Japonji

Czy Mussolini zawarł przymierze z Japończykami?

Tokio, 19. 11. (PAT.) Agencja Rengo donosi: Wiadomości prasowe z Pekinu zapowiadają **rychłe ogłoszenie rządu autonomicznego 5 prowincyj Chin północnych: Hopei, Szantung, Szansi, Czahar, Suiyuan. Akt ten ma nastąpić 20 listopada.**

Ważnym faktem jest przyłączenie się do tego projektu **prowincyj Szansi i Suiyuan.** Duże znaczenie przywiązane jest również do poparcia tego projektu przez generała Szang-Czena, gubernatora prowincji Hopei, który dotychczas miał być przeciwny projektowi rządu autonomicznego Chin północnych.

Agencja Rengo dowiaduje się, iż deklaracja, która będzie ogłoszona wymienia przedewszystkiem **złą administrację rządu nankińskiego,** występując przeciwko nacjonalizacji srebra, a następnie ogłasza finansową i gospodarczą niezależność 5 prowincyj od Nankinu, wypowiada się wreszcie za **utrzymaniem przyjaznych stosunków pomiędzy Chinami północnemi, Mandżurją i Japonją.**

Rząd autonomiczny 5 prowincyj Chin północnych będzie posiadał swą siedzibę w Pekinie.

* * *

W związku z niebezpieczeństwem japońskiem należy przypomnieć w ślad za prasą paryską, że w momentach, kiedy **w pierwszej połowie października stosunki między Rzymem a Londynem stawały się najbardziej naprężone, Mussolini, w przystępie szczerości, miał oświadczyć brytyjskiemu ambasadorowi, że przyprowadzony do ostateczności, nie zawaha się sprzedać Japonji włoską Somalę.**

Pogłoska powyższa brzmiała **zbyt nieprawdopodobnie, aby ją traktować poważnie.** Czy nie ukrywa się jednak za nią — zapytują dzisiaj niektórzy — **cząstką prawdy w postaci daleko idącego porozumienia włosko-japońskiego?**

Głód w Rumunji.

Wskutek katastrofalnej posuchy Bessarabję nawiedził głód. Rząd rumuński uczuł się zmuszony ewakuować tereny, na których ludzie umierają z głodu. Dzień w dzień przez Bukareszt przejeżdżają pociągi, których tragiczni pasażerowie otrzymują chleb nieraz po raz pierwszy od wielu miesięcy.

Włosi zabiegają o pozyskanie opinji żydów.

Warszawa. (Tel. wł.). Ukazała się w żargonie broszura propagandowa włoska p. t.: „Włochy mają rację". Broszura ta stara się przekonać publiczność żydowską, dla której jest przeznaczona, o słuszności sprawy włoskiej i nieodpartej konieczności wyprawy abisyńskiej. (r)

Spryciarze niemieccy chcieliby się bogacić kosztem obywateli polskich.

Warszawa. (Tel. wł.). W Warszawie i w innych miastach Polski działają od pewnego czasu agenci niemieccy, którzy skupują od obywateli polskich posiadane przez nich t. zw. Sperrkonta (konta zamknięte) w Niemczech.

Jak wiadomo, liczni obywatele polscy posiadają w Niemczech nieruchomości, z których dochodów wywozić nie mogą. Dochody te muszą być wpłacane do Banku Rzeszy na t. zw. „Sperrkonta". Agenci niemieccy ofiarowują obywatelom polskim około 50% wartości sum posiadanych przez nich na wymienionych kontach. Istniejące w Niemczech przepisy przewidują bowiem możliwość uruchomienia pieniędzy ze „Sperrkonta" na cele specjalne wewnątrz Niemiec. (r)

Kongres urzędników państwowych.

Warszawa. (Tel. wł.). W związku z kongresem urzędniczym, który odbędzie się w Warszawie w dniu 24 bm. udaje się do premjera delegacja związków urzędniczych, aby zaprosić szefa rządu na otwarcie kongresu. Zaproszenia zostaną wysłane do wszystkich członków rządu. Powiadają, że na otwarciu zabierze raz jeszcze głos premjer, który mówić będzie o zmianach w uposażeniach urzędników państwowych. (r)

Zabójstwo na zabawie

pod Inowrocławiem.

Inowrocław, 19. 11. Stow. Opieki Rodzicielskiej przy szkole powszechnej w Pęchowie, powiatu inowrocławskiego, urządzało ostatniej niedzieli zabawę taneczną na sali miejscowego gościńca. Uczestnicy zabawy rekrutowali się przeważnie z miejscowej młodzieży. Na tle walki o zdobycie palmy pierwszeństwa wśród płci pięknej powstały — po północy — nieporozumienia. Jedna z grup młodzieży wyszła z sali na szosę i w chwilę później rozległy się strzały rewolwerowe.

21-letni **Kazimierz Ozdoba,** syn miejscowego rolnika, dwoma celnemi strzałami zabił na miejscu 19-letniego robotnika **Wincentego Mazurkiewicza** z Pęchowa. Zabójca został przez policję ujęty i osadzony w inowrocławskiem więzieniu. Przyznał się do winy, lecz stwierdza, że działał w obronie własnej.

Piękna uroczystość Tow. Kupców w Szamotułach

zgromadziła liczny zastęp pracowników na niwie społecznej.

W ub. niedzielę jak już donosiliśmy, odbyła się w Szamotułach uroczystość z okazji 25-lecia istnienia miejscowego Towarzystwa Kupców.

Na intencję uroczystości odprawiona została w kościele poklasztornym msza św. przez **ks. dziekana B. Kaźmierskiego,** poczem po śniadaniu, licznie na uroczystość przybyli goście pozamiejscowi zwiedzili zabytki historyczne i placówki przemysłowe, jak olejarnię, cukrownię, fabrykę mebli, wielki młyn itd. Wszelkich objaśnień udzielał gościom zapalony regionalista p. **dyr. J. Preuss.**

O godz. 15 wielka sala hotelu „Eldorado" zapełniona została do ostatniego miejsca przez gości miejscowych i pozamiejscowych oraz członków Towarzytwa.

Zebranie uroczystościowe zagaił p. **prezes Jęczkowski,** wygłaszając stosowne przemówienie. Przewodnictwo zebrania objął prezes Zw. Tow. Kupieckich p. **radca Otmianowski z Poznania.** Szczegółowe sprawozdanie z działalności Towarzystwa oraz zarys historji kupiectwa szamotulskiego wygłosił sekretarz p. **Wronecki.**

Burzą oklasków przyjęto referat **posła p. dyr. Sikorskiego,** który omówił sytuację gospodarczą kraju. P. dyr. Sikorski imieniem Związku Tow. Kupieckich wręczył Towarzystwu dyplom uznania za pełną poświęcenia pracę dla sprawy narodowej i zawodowej.

W końcu zebrania przemawiali przedstawiciele władz i stowarzyszeń, składając życzenia jubilatce.

Po wspólnym obiedzie odbył się sympatyczny wieczorek towarzyski.

Tajemnicze zwłoki na torze kolejowym

Chojnice. W ub. sobotę rano pracownicy kolejowi znaleźli na torze kolejowym Chojnice—Ogorzeliny, w odległości około 5 km od Chojnic, zmasakrowane zwłoki mężczyzny. Zaalarmowana policja śledcza z Chojnic na miejscu wypadku ustaliła, iż są to zwłoki pewnego osobnika, przytrzymanego w dniu 14. bm. przez straż graniczną. Podał on się za Zygmunta Jędraszczaka, rzekomo z Rembertowa. Bliższych jego personalnj nie można było ustalić z powodu braku dokumentów.

Sędzia zwolnił go i rzekomy Jędraszczak opuścił Chojnice. Dnia następnego rano znaleziono w pobliżu Angowic jego zwłoki. Należy przypuszczać, że denatowi przytrafił się nieszczęśliwy wypadek. Idąc wzdłuż toru kolejowego, zabity został przez pociąg. **Zwłoki zostały poszarpane i leżały na przestrzeni około 25 metrów.**

W sobotę po południu odbyła się w Angowicach sekcja zwłok, która ustaliła nieszczęśliwy wypadek denata. W niedzielę wieczorem odbył się pogrzeb na cmentarzu katolickim. Policja prowadzi dalsze dochodzenia.

O linję polskiej polityki zagranicznej.

(Ciąg dalszy).

przyjaźni wyzyskano natychmiast w celu nadwątlenia tych stalowych ogniw, które dotychczas spajały sojusz polsko-francuski. Prócz tego najdalej posunięta tolerancja rządu polskiego w stosunku do mniejszości niemieckich w Rzeczypospolitej — pozwalała zupełnie spokojnie przeprowadzać poza wschodnią granicą Rzeszy organizację swej własnej awangardy.

Natomiast po stronie polskiej bilans tego „odprężenia" jest jak dotychczas, ciągle jeszcze ujemny. Położenie naszych rodaków w Niemczech, na Śląsku Opolskim i w Warmji jest fatalne i pogarsza się z każdym dniem. Takich metod wynarodawiania ludności polskiej, jakie stosuje się w okresie „najlepszego pożycia dwóch sąsiadujących narodów" — nie spotykaliśmy nawet w czasie Wrześni i Hakaty. Układy gospodarcze, zawierane pod znakiem „nowej współpracy", są korzystne, ale wyłącznie dla Niemiec. Na terenie zagranicznym, obawa, by nie narazić się Berlinowi, powoduje bądź to zbyt przeciągające się wahania, bądź to posunięcia, **których opinja polska nie rozumie a zagraniczna tłumaczy sobie opatrznie.** Prócz tego bardzo daleko idąca rezerwa naszego MSZ., czy to w sprawie paktu wschodniego, czy innych prób organizacji bezpieczeństwa w Europie Środkowej — powoduje utratę naszych wpływów w całym szeregu pomniejszych państw a wzrost innych, w pewnych wypadkach niekoniecznie dla nas korzystnych. Projekt paktu wschodniego rozbił się z powodu oporu Niemiec. Z naszej strony wysuwano zastrzeżenia, twierdząc, że w razie dojścia do skutku takiego układu, Polska stałaby się pobojowiskiem różnych armij. Było to twierdzenie dosyć naiwne, albowiem klauzule wzajemnej pomocy mogły przewidywać bardzo rozległe jej skale, począwszy od sankcyj jedynie gospodarczych aż do pomocy w postaci transportów amunicji lub pewnych wojskowych oddziałów technicznych. Dlatego też odnosi się wrażenie, że głównym powodem niechęci wobec propozycyj paktu była obawa, aby nie narazić sobie Niemiec. De facto jednak pakt ten dochodzi do skutku bez Polski — a rezultatem naszej nieobecności są coraz to silniejsze wpływy rosyjskie w Pradze i Bukareszcie, których Polska nie może zrównoważyć. W taki sposób pierwotna koncepcja Lavala, aby zbliżenie do Sowietów było jedynie zamknięciem drogi do Moskwy Niemcom, aby Rosję mieć raczej za sobą, aniżeli przeciwko sobie, aby zabezpieczyć wschodnią granicę sprzymierzonych państw i nie dopuścić do powtórzenia się Rapalla — **ulega niekorzystnemu załamaniu.** Fakt ten może spowodować nowe, niezbyt dla nas przyjemne komplikacje.

Rozpoczynając nowy kierunek w naszej polityce zagranicznej — mówiono bardzo dużo o konieczności „wyzwolenia się z pod wpływów obcych", o „całkowitem uniezależnieniu naszej dyplomacji na terenie międzynarodowym" i t. d. Są to z pewnością bardzo szczytne hasła. Ale jeżeli głosi się zasadę „niezależności" — to słowo powyższe musi zachować całą pełnię swego znaczenia i odnosić się nietylko do mocarstw sprzymierzonych — **lecz także, a nawet przedewszystkiem — do państw, z któremi Polska bezpośrednio sąsiaduje.**

Główne zasady polskiej polityki zagranicznej — przedstawiają się zupełnie prosto. Jesteśmy zbyt słabi, aby sprostać zbrojeniom niemieckim — i dlatego musimy się starać o zachowanie przymierza z mocarstwem, będącem główną przeciwwagą Niemiec w Europie, to jest z Francją. Przeżywamy ogromny kryzys ekonomiczny, dlatego im więcej będziemy mieli sprzymierzeńców i im więcej naszych ciężko zdobywanych pieniędzy, będziemy mogli poświęcać na przeprowadzenie koniecznych reform gospodarczych w kraju — tem silniej będziemy umacniali nasze stanowisko w Europie Środkowej. Hasła rewizjonistyczne, rozbrzmiewające w Berlinie i Budapeszcie — są zapowiedzią wielkiej awantury polityki. Polska, rujnowana przez rządy zaborcze, zniszczona przez wojnę, wyczerpana jej następstwami, to jest długoletnim kryzysem — pragnie pokoju. Stanowisko jej musi być po stronie państw, dążących do zapewnienia wzajemnego bezpieczeństwa i poszanowania traktatów, które wyznaczyły nowe granice w Europie, bezwzględnie lepsze i sprawiedliwsze aniżeli były one przed 1914 rokiem. Kto po linji tych założeń poprowadzi naszą zagraniczną politykę, będzie miał poparcie całego społeczeństwa, bez względu na różnice partyjne. Wszelka inna działalność spotka się z potępieniem narodu i katastrofalnym dla nas wyrokiem historji.

(Zamieszczając powyższy artykuł, zwracamy uwagę, że autor w swych rozumowaniach pominął wszelką możliwość wrogiego ustosunkowania się Rosji do Polski. — Redakcja).

Urzędnicy zabiegają o umożliwienie lokaty pożyczki narodowej.

Warszawa. (Tel. wł.). Sfery pracownicze wystąpiły do czynników rządowych o wydanie zarządzenia, które umożliwiłoby lokatę obligacyj pożyczki narodowej.

W uzasadnieniu tego postulatu sfery pracownicze podnoszą, iż wobec obniżki uposażeń możliwość lokaty obligacyj pożyczki ułatwi pracownikom przetrzymanie nadchodzącej zimy.

Koła pracownicze spodziewają się przychylnego potraktowania ich postulatów przez czynniki decydujące. (r)

2.717

Kto zdrowie ceni ma zawsze Aspirinę w zapasie. Aspirina jest obecnie wyrabiana w kraju. Jako znak, że produkcja odbywa się według przepisów fabryki „Bayer" widnieje na opakowaniach i tabletkach krzyż bayerowski, gwarantujący czystość i tożsamość preparatu.

ASPIRINY

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Cena za 6 tabl. obecnie już tylko 90 gr., za 20 tabl. 2.25 Zł.

Skrytobójczy mord w PELPLINIE.

Jak zginął na posterunku ś. p. Żmura?

Przebieg pościgu i ujęcie groźnego bandyty Manikowskiego.

(Specjalny reportaż sprawozdawczy „Dziennika Bydgoskiego").

Tczew, 19. 11. (as) W ub. niedzielę o wczesnych godzinach porannych powiatowa komenda P. P. i wydział śledczy w Tczewie telefonicznie przez komendanta posterunku P. P. w Pelplinie **st. przod. Krajnika** zaalarmowana została o skrytobójczem morderstwie, jakiego nad ranem o godz. 4.45 dokonał nieznany bandyta na osobie **55-letniego post. P. P. Anastazego Żmury** z posterunku P. P. w Pelplinie.

Na miejsce potwornego morderstwa niezwłocznie udali się prokurator s. o. **Ditrich** ze Starogardu (dawniej w Bydgoszczy), pow. komendant P. P. kom. **Skalski,** kierownik wydziału śledczego w Tczewie, słynny pogromca morderców Maliszów, kom. **Balicki** ze sztabem wywiadowców policyjnych i psem policyjnym „Milanem", oraz Wasz sprawozdawca.

Potworny mord dokonany był w następujących okolicznościach: W niedzielę o godz. 24 (12) w nocy objął służbę śp. post. Żmura, który o godz. 4,30 rano udał się w służbę patrolową przez miasto do pociągu bydgoskiego na dworzec kolejowy.

W chwili, gdy śp. post. Żmura znalazł się w połowie ul. M. Piłsudskiego, usłyszał brzęk tłu-

Śp. post. Anastazy Żmura.

czonej szyby okna wystawowego w składzie kapeluszy **Heleny Backiej** przy ul. Marsz. Piłsudskiego. Post. Żmura, przyśpieszywszy kroku, napotkał na ulicy szybko oddalającego się od składu Backiej nieznanego osobnika, którego **zatrzymał i usiłował wylegitymować.** Podejrzany nie mógł się okazać dowodem osobistym i został przez post. Żmurę wezwany do udania się na posterunek P. P. na plac Br. Pierackiego.

W chwili, gdy post. Żmura znalazł się z aresztantem naprzeciw wydawnictwa „Pielgrzyma", osobnik korzystając z ciemności (gdyż światła uliczne były wygaszone) błyskawicznym ruchem dobył z kieszeni rewolweru i zanim post. Żmura zdołał się zorjentować, oddał doń **dwa strzały rewolwerowe w prawą skroń i prawą nogę,** łamiąc mu kość w kolanie. Gdy śp. post. Żmura **upadł na chodnik, bandyta oddał do leżącego, nieprzytomnego policjanta trzeci strzał w plecy.** Kula przebiła klatkę piersiową i **utkwiła w okolicy serca.** Śp. post. Żmura zdążył jeszcze wykrzyknąć **„Jezus Marja, ratujcie",** poczem stracił przytomność.

Po dokonaniu zbrodni bestjalski morderca **zbiegł w kierunku dworca,** gdzie miał prawdopodobnie w polu ukryty rower, na którym odjechał w nieznanym kierunku.

Strzały rewolwerowe zwabiły śpiących mieszkańców okolicznych domów, którzy przenieśli nieprzytomnego policjanta do restauracji Lutza, gdzie przybył telefonicznie wezwany lekarz **dr. Filzek,** który zarządził przewiezienie ciężko rannego policjanta do szpitala. W kilka chwil później przed podjęciem operacji, Żmura **nie odzyskawszy przytomności, zmarł.**

W ciągu następnych minut policja stwierdziła, że nieznany bandyta na kilka minut przed zbrodnią rozbił szybę w składzie kapeluszy Backiej, skąd z okna skradł 5 kapeluszy, z któremi po dokonaniu zbrodni zbiegł w nieznanym kierunku.

O potwornem morderstwie zaalarmowane zostały okoliczne posterunki P. P., oraz sąsiednie pow. komendy P. P. w Świeciu i Starogardzie, które wysłały patrole policyjne na obławę w poszukiwaniu mordercy.

Całą akcją pościgową kierowali osobiście pow. komendant P. P. kom. Skalski i kom. Balicki, pod których kierownictwem patrole policyjne wysłane we wszystkie strony ujęły cały szereg podejrzanych przestępców.

Około godz. 12 w południe rowerowa patrol policyjna w składzie przod. Żołądka i post. Furmańskiego na szosie wiodącej do Świecia w okolicy wsi Żur, oddalonej od Pelplina o 86 km znienacka ujęła jadącego rowerem w kierunku lasów pod Osiem mordercę, **uzbrojonego w nabity browning marki „Astra" kl. 7,65 mm.**

Ujętym bandytą okazał się **39-letni Jan Manikowski,** pochodzący z Przysierska pow. świeckiego, który w marcu br. opuścił mury więzienne na Świętym Krzyżu, gdzie za morderstwo i napad rabunkowy przesiedział **17 i pół roku,** a został zwolniony wskutek dobrego sprawowania się **przedwcześnie, gdyż zasądzony był na łączną karę 32 lat więzienia.**

Przeszłość potwornego mordercy — postrachu ludności pomorskiej.

Manikowski rozpoczął swą zbrodniczą karjerę jako 14-letni chłopiec w Przysiersku pod Świeciem i podczas zabawy nad stawkiem, podrażniony dziecinnemi żartami, **utopił własną 5-letnią siostrę.** Później rzucił się w odmęty przestępczości. Dokonał szeregu najpierw drobnych, potem większych włamań i napadów rabunkowych z bronią w ręku, za co następnie skazany został na łączną karę 32 lat ciężkiego więzienia. Podczas odbywania kary **trzykrotnie wyłamał się z więzienia w Grudziądzu i Wronkach.**

Po opuszczeniu murów więzienia Świętokrzyskiego, gdzie zdobył dyplom artysty-rzeźbiarza, od marca br. powrócił do swego rodzinnego powiatu świeckiego, gdzie na wstępie dokonał **zbrodniczych podpaleń stogów w Gawrońcu i Bukowcu.** Następnie rzucił się na większe włamania na terenie powiatu świeckiego i tucholskiego. Manikowski przez szereg miesięcy **siał postrach wśród ludności pomorskiej i uchodził za nieuchwytnego zbrodniarza,** zmieniając stale miejsce pobytu, tak, iż pomimo nieustannych obław policyjnych nie można było go ująć.

W ub. sobotę przybył Manikowski do Pelplina na złodziejską wyprawę, przyczem na dworcu w kiosku „Ruchu" kupił „Dziennik Bydgoski", by wyczytać o swych zbrodniczych wyczynach, jak sam twierdzi. Nad ranem o godz. 4.35 rozbił okno wystawowe składu kapeluszy Heleny Backiej przy ul. Marsz. Piłsudskiego, skąd skradł 5 kapeluszy; w następnej chwili ujęty został przez śp. post. Żmurę, którego następnie zastrzelił.

Jan Manikowski, postrach ludności pomorskiej.

W dniu wczorajszym o godz. 22.28 pociągiem ze Świecia, okutego w podwójne kajdany pod eskortą trzech uzbrojonych w karabiny z najeżonemi bagnetami policjantów potworny zbrodniarz Manikowski przewieziony został do Pelplina, gdzie oczekiwał go wzburzony tłum publiczności, która, gdyby nie silny oddział policji pelplińskiej pod kierownictwem kom. Balickiego, dokonałaby niewątpliwie samosądu.

Nocy dzisiejszej na posterunku P. P. w Pelplinie odbyło się szczegółowe badanie mordercy, zaś rano o godz. 4,55 na miejscu zbrodni odbyła się wizja lokalna.

ALFA

Cukry - Czekolada - Kakao

dla dzieci, sportowców i rekonwalescentów.

Reprez. W. Dankin, Bydgoszcz, Chodkiewicza nr. 14

Tel. 1581. (15565

Furja samobójcza.

W Warszawie 23-letni Stroński przyszedł do 18-letniej swojej narzeczonej Imielówny, ażeby ją zabrać do kina. Imielówna wydobywała z szuflady rewolwer ojca i zaczęła nim „żartować". W pewnej chwili rewolwer wypalił i Imielówna padła trupem. Na odgłos strzału wbiegła do pokoju matka i dała do siebie dwa strzały. Narzeczony usiłował odebrać Imielowej broń, lecz otrzymał śmiertelny strzał w piersi. Lekarz stwierdził śmierć u obojga narzeczonych oraz ciężkie rany u Imielowej. Uwiadomiony o katastrofie Imielow (ojciec) porwał dubeltówkę, ażeby siebie zastrzelić. W samą porę zdołano mu ją wyrwać z ręki.

Polsko-francuski układ handlowy rolniczy.

Został zawarty wzajemny układ handlowy rolniczy pomiędzy Polską a Francją.

Kontyngenty wywozowe dla Polski obejmują 4.000 kwintali jaj, 1.000 kwintali żywego drobiu, 3.000 kwintali drobiu bitego, 5.000 kwintali fasoli oraz 500 kwintali jarzyn.

Francja uzyskała następujące kontyngenty: 1.000 kwintali kawy, 1.000 kwintali kalafonji, 300 kwintali świeżych winogron, 400 kwintali serów specjalnych, 100 kwt. konjaku oraz 1.700 kwt. win.

GDYNIA.

Wizyta w Urzędzie Morskim. Przyjechał do Gdyni dyrektor Bałtyckiej Konferencji Żeglugowej w Kopenhadze H. Steuch. Wymieniony złożył wizytę w Urzędzie Morskim, gdzie odbył dłuższą konferencję z dyrektorem inż. St. Łęgowskim, poczem w jego towarzystwie zwiedził port oraz jego urządzenia.

RESTAURACJA DANCING
COLOMBINA
Reprezentacyjny lokal nocny
Występ sił krajowych, zagranicznych. Pierwszorzędna orkiestra. — Coctail Bar z królem mikserów Jimmi'm. (1971)0

Śmierć rybaka. W poniedziałek wieczorem wyjechał dla skontrolowania zastawionych na morzu sieci rybak Józef Jabłoński z Helu. Z powodu silnej fali łódź się przewróciła i poszła na dno. Jabłoński począł płynąć, lecz siły go opuściły i utonął w odległości kilka metrów od brzegu.

Alhambra Palais de Danse
Luksusowy lokal nocny. (203
Wiedeńska Elza Braff. Węgierka Ewa May.
Duet Tamara and Sergey. Lu-Lanka.
W barze najnowszy coctail à la Negus.

Zaginął kuter. Rybak Fatkowski, który na kutrze „Gdynia 34" wypłynął przed 3 dniami z Gdyni do portu helskiego, zaginął wraz z kutrem na morzu. Wszczęto poszukiwania kutra, który albo wskutek defektu motoru błąka się po morzu, albo zatonął wraz z załogą.

Jutro w czwartek odbędzie się odczyt o racjonalnem oświetleniu elektrycznem w sali K. P. W. o godz. 20. Interesujące przezrocza. Zapraszają Miejskie Zakłady Elektryczne.

Z GDAŃSKA.

Zasłużone odznaczenie. Zarząd polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku wręczył na uroczystem posiedzeniu w obecności komisarza generalnego ministra Pappée byłemu długoletniemu prezesowi Macierzy dyr. Okręgowej Dyrekcji P. K. P. w Toruniu **p. inż. Dobrzyckiemu** dyplom członka honorowego.

Gospodyni skradła księdzu kluczyk od skrytki bankowej. Przed sądem gdańskim odpowiadała Elżbieta Behnke pod zarzutem popełnienia kradzieży złotych monet wartości przeszło 20 tys. z safesu w Sopockiej Kasie Oszczędności. Oskarżona zatrudniona była jako gospodyni u pewnego księdza. Udało się jej znaleźć klucz do schowka i wykraść stamtąd złoto. Sąd skazał ją na rok i 9 miesięcy więzienia.

Za niesalutowanie wydaleni z pracy. Krajowy sąd pracy uznał zwolnienie z pracy 9 robotników, którzy będąc zatrudnieni przy robotach publicznych, odmówili salutowania flagi narodowo-socjalistycznej, za usprawiedliwione. Na podstawie wyroku sądu senat zobowiązany jest wypłacić robotnikom zaległe zarobki. Podobnie załatwiona została sprawa zwolnienia dozorcy plażowego Jana Nicklasa, który stracił pracę wyłącznie z powodu swej przynależności do partji socjalistycznej.

Pomimo unieważnienia przez gdański sąd najwyższy 10.804 głosów, hitlerowcy stracą tylko 1 mandat, który otrzymają socjaliści.

Stronnictwo socjalistyczne wniosło skargę do gdańskiego sądu administracyjnego, żądając unieważnienia wyborów do sejmiku powiatowego w powiecie Gdańskie Wyżyny.

Nowe wydanie tygodnika „Danziger Nationale Zeitung" zostało bez podania powodów skonfiskowane.

Tygodnik komunistyczny „Freies Volk" wzywa wszystkie partje opozycyjne do wspólnej walki z narodowym socjalizmem, pod hasłem frontu ludowego. Nakaz wspólnego frontu ma być tak ujęty, by w razie zwycięstwa nad hitlerowcami można było czas jakiś rządzić wspólnie.

Zgon powstańca.

Poznań. Zmarł tu w wieku 89 lat Michał Michalski, uczestnik powstania roku 1863 r.

Święto Młodzieży w Poznaniu.

Poznań. Staraniem katolickiego stowarzyszenia młodzieży męskiej obchodzono w niedzielę w Poznaniu pod protektoratem ks. kard. Prymasa Hlonda święto młodzieży. W czasie uroczystej akademji w auli uniwersyteckiej przemówił do zebranych ks. Prymas Hlond. Obchód zgromadził kilka tysięcy młodzieży katolickiej.

Z KRAJU.

Nowe Kolegjum Księży Salezjanów w Ostrzeszowie. W dniu 23 i 24 bm. odbędzie się uroczystość poświęcenia nowego kolegjum Księży Salezjanów w Bydgoszczy. W uroczystości weźmie udział protektor Salezjanów ksiądz kardynał Hlond.

Udział państwa w kartelach. Z wydanej urzędowej statystyki dotyczącej karteli w Polsce wynika, że w wielu kartelach uczestniczy państwo. Jedenaście przedsiębiorstw państwowych: Brzeszcze, Polmin, Chorzów i Mościce, Azot, wytwórnia prochu w Pionkach, Zakłady Pirotechniczne w Rembertowie, Państwowa Wytwórnia Uzbrojenia, Państwowe Zakłady Lotnicze, Państwowe Zakłady Inżynieryjne i Ursus uczestniczą w umowach kartelowych. Nadto państwo uczestniczy w 61 porozumieniach kartelowych za pośrednictwem firm, w których posiada udziały.

Ford ubiega się o koncesję w Polsce. Do Warszawy przybyli z Kopenhagi dyrektorzy firmy Ford Motor Company w celu odbycia konferencji w sprawie założenia montowni samochodów w Polsce.

Dwie szubienice w Brześciu. Zostało odrzucone podanie o ułaskawienie dwóch wieśniaków skazanych na karę śmierci za wymordowanie rodziny pod Włodawą. Wyrok śmierci został wykonany w Brześciu, dokąd udał się kat Braun.

Drobne wiadomości.

— **Wiceminister skarbu Koc** pojechał do Paryża upomnieć się o resztę pieniędzy dla kolei Śląsk—Gdynia. Z obiecanego miljarda franków dali nam Francuzi dopiero 400 miljonów.

— **Ameryka nałożyła cło na polskie żyto i mąkę.** Cło równa się premjom wypłacanym eksporterom przez rząd polski.

— **Pierwszym mechanikiem,** który od 22 lat pracuje w amerykańskiej fabryce samochodów Chryslera — jest nasz ziomek Stanisław Rosołowski.

— **W Portugalji** szerzy się agitacja za przywróceniem monarchji za przykładem Grecji.

— **W Monasterze w Westfalji** ze skarbca kościelnego zrabowano klejnoty wartości 200.000 marek.

Ludzie otyli osiągają bez trudu wydajne i obfite wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę **Franciszka-Józefa.** Zal. przez lekarza.

Proces morderców króla Aleksandra i ministra Barthou.

Paryż, 19. 11. (PAT.) W dniu wczorajszym rozpoczął się w Aix Province proces trzech Chorwatów: **Pospiszila, Rajcza i Krajla, oskarżonych o udział w zamordowaniu króla Aleksandra i min. Barthou.** Proces ten budzi ogromne zainteresowanie społeczeństwa francuskiego. Prasa francuska procesowi temu poświęca **obszerne sprawozdania swoich specjalnych korespondentów.**

Przebieg sądowy ma **przebieg burzliwy.**

WINA KRAJOWE SĄ LEPSZE, LECZ....
20496

TYLKO GWARANTOWANE ZNAKIEM ZWIĄZKOWYM

Pomnik Marszałka w Podrzeczu.

Poznań. W Podrzeczu pod Gostyniem odbyła się w niedzielę wobec licznych rzesz ludności uroczystość odsłonięcia pomnika marszałka Piłsudskiego. Myśl budowy tego pomnika powzięła i zrealizowała miejscowa ludność. Odsłonięcia dokonał naczelnik Zieliński w imieniu wojewody poznańskiego, poczem generał Knoll-Kownacki zapalił przed pomnikiem znicz. Pomnik, dłuta p. Szczepańskiego, ma kształt cokołu z kamienia polnego z bronzową tablicą, a na niej widnieje płaskorzeźba z głową Marszałka.

„Zbawca miljona dusz".

W Chicago zmarł w 72-gim roku życia misjonarz protestancki **William Sunday,** jedna z najpopularniejszych postaci w Stanach Zjednoczonych, znany ogólnie jako **„Billy Sunday".** Karjera zmarłego misjonarza należała do rzędu tych, które możliwe są tylko w Stanach Zjednoczonych. Jako młody człowiek był on **zawodowym footbalistą.** Pod wpływem słyszanych na ulicy kazań **Armji Zbawienia** porzucił zawód sportowy i został pastorem protestanckim. Specjalnością jego były t. zw. „Revivals", t. j. **kilka dni trwające misje w kościołach,** lub wielkich salach publicznych, gdzie wygłaszał dziennie kilka kazań i nawoływał grzeszników do nawrócenia. Sławę swoją i znaczny majątek zawdzięczał Billy Sunday swojej **niezwykłej wymowie** oraz jeszcze bardziej niezwykłym metodom misyjnym. Na kazalnicy Billy Sunday **skakał, gestykulował, tańczył, krzyczał, płakał,** przedstawiając grzesznikom straszliwe kary, które ich czekają. To też podczas takich „revivals" dziesiątki, a nieraz i setki ludzi, przedzierały się przez tłum i padały do nóg kaznodziei, oświadczając gotowość nawrócenia i żal za grzechy. W Ameryce, Billy Sunday, nazywany był „Zbawcą miljona dusz".

ZMARLI.

Ś. p. **ks. Stanisław Skoracki,** proboszcz w Orchowie.

Ś. p. **Bernard Jangsch,** współwłaściciel f-my St. Jangsch, w Toruniu.

Ś. p. **Roman Kentzer,** w Kowalewie.

Ś. p. **Ambrozy Esden-Tempski,** sołtys gminy Stężyce, w Zgorzałe, p. Kartuzy.

Ś. p. **Antoni Szczepański,** w Nakle.

Ś. p. **Kazimierz Romuald Tarkowski,** w Chojnicach.

Unja pracowników umysłowych
wypowiedziała się przeciw obniżkom płac.
Jakiemi drogami winna iść akcja naprawy gospodarczej sytuacji państwa.

Ubiegłej niedzieli odbył się w Warszawie **zjazd Rady Naczelnej Unji Związków Pracowników Umysłowych,** który obradował nad sytuacją, wytworzoną dla świata pracy ostatniemi dekretami rządu. W wyniku całodziennych obrad przyjęto następującą rezolucję:

„W ostatnich dniach Rada Ministrów uchwaliła szereg dekretów, których celem ma być osiągnięcie **równowagi budżetowej i ożywienie życia gospodarczego.**

Rada Naczelna Unji ZZPU stwierdza, iż dekrety podatkowe zmierzają do osiągnięcia zamierzonych celów niemal **wyłącznie kosztem warstwy pracowników umysłowych, państwowych, samorządowych i prywatnych.** Zastosowane zostały najłatwiejsze środki, **krzywdzące i niesprawiedliwe w stosunku do warstwy pracowniczej.**

Nadto zamierzone posunięcia nie osiągną swego celu, bowiem **obniżą dochód rzeszy pracowniczej,** której olbrzymia większość zarabia poniżej minimum egzystencji oraz jeszcze gorzej uposażonych emerytów, rencistów, wdów i sierot.

Bezpośrednim skutkiem tego posunięcia będzie wielki spadek konsumcji i dalsze pogłębienie trudności handlu, przemysłu i rolnictwa.

Najbardziej niebezpiecznym skutkiem dekretów obniżkowych będzie ostateczne załamanie wytrzymałości psychicznej społeczeństwa, które widzi od lat pięciu stosowanie tych samych środków, pomimo ich bezskuteczności i przestało wierzyć w dalsze powodzenie realizacji programu tak zwanej „deflacji", przynoszącego najszerszym masom nędzę, Państwu osłabienie gospodarcze, a więc i siły obronnej, korzyści zaś jedynie nielicznym kategorjom uprzywilejowanych.

Osiągnięcie równowagi budżetu Państwa nastąpić powinno na innej drodze, któraby nie prowadziła do ostatecznego wyniszczenia społeczeństwa, a któraby nie czyniła równowagi, osiągniętej za cenę tak drakońskich środków efektem wyłącznie rachunkowym.

W zakresie środków fiskalnych, zamiast sięgać do deficytowych budżetów pracowniczych, należy:

1. **Usunąć nadużycia podatkowe, popełniane przez wielkie przedsiębiorstwa** i niezwłocznie ściągnąć należne z tego tytułu wielomiljonowe kwoty;

2. **Wydatnie ograniczyć fundusze reprezentacyjne, dyspozycyjne i znieść luksusowe inwestycje.**

3. **Opodatkować dodatkowo wyższe dochody** (niezależnie od źródła dochodu) **poczynając od 600 zł. miesięcznie,** z zastosowaniem szybkiej progresji tak, aby dochody od 3000 zł. były opodatkowane conajmniej w rozmiarze 50%.

4. **Znieść wszystkie dodatkowe pozabudżetowe wynagrodzenia z tytułu kumulacji stanowiska w służbie publicznej** i odpowiednie kwoty, płynące z tego tytułu z instytucyj publicznych i prywatnych przeznaczyć do skarbu państwa.

5. **Całkowicie wstrzymać wypłatę emerytur emerytom, zarobkującym kwoty, przewyższające razem z emeryturą podstawę ich wymiaru.**

6. Skonwertować pożyczki państwowe w kierunku obniżenia stopy oprocentowania.

W zakresie środków, któreby mogły przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej, Rada Naczelna, stwierdzając **konieczność dokonania głębszych zmian gospodarczych i społecznych,** jako jedynej drogi wyjścia z obecnego impasu, uważa za niezbędne rozpoczęcie przez Państwo **czynnej polityki gospodarczej.**

W szczególności zdaniem Rady Naczelnej, wszelkie próby zrównoważenia budżetu Państwa i poprawy gospodarczej będą bezskuteczne, jeżeli nie będą im towarzyszyły następujące środki:

1. **Reglamentacja obiegu pieniężnego i towarowego.**
2. **Kontrola społeczna produkcji, finansów i wymiany.**
3. **Objęcie karteli pod zarząd państwowo-społeczny.**
4. **Obniżenie cen monopolowych i kartelowych.**
5. **Obniżenie kosztów wszelkiego rodzaju pośrednictwa oraz zniesienie zbędnego pośrednictwa.**
6. **Przejęcie przez Państwo za zaległe podatki, należności publiczno-prawne i długi posiadłości wielkorolnych na cele reformy rolnej.**
7. **Szerokie finansowanie celowych i użytecznych inwestycyj w drodze robót publicznych.**

Dalszy ciąg uchwał Rady Unji Pracowników Umysłowych ogłosimy w jutrzejszym numerze.

Uchwały, dotyczące obniżki płac, odpowiadają poglądom, wyrażonym przez „Dziennik Bydgoski" po pojawieniu się pierwszych wiadomości o grożącem zmniejszeniu zdolności nabywczej szerokich mas drogą czy to obniżki płac czy też zwiększenia podatków. Niestety dziś te uchwały są „musztardą po obiedzie". Nie zmienia to jednak faktu, że zalecone przez Unję Pracowników Umysłowych środki naprawy położenia gospodarczego i finansowego państwa zasługują na uwagę rządu.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 20 listopada 1935 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Feliksa Walezjusza, wyzn.
Jutro: Ofiarowanie N. M. P.
Wschód słońca: godz. 7,29.
Zachód słońca: godz. 16,02.

Stan pogody.

NADAL POCHMURNO, LECZ BEZ OPADÓW.

Wczoraj w godzinach popołudniowych panowała w Polsce pogoda przeważnie pochmurna z drobnym deszczem, miejscami w Wielkopolsce, na Śląsku i w Małopolsce, a śniegiem na Podhalu i w Tatrach. Temperatura o godz. 14-ej wynosiła: 0 stopni we Lwowie, 1 w Wilnie i Łodzi, 2 w Poznaniu i Warszawie, 3 w Krakowie i Helu, 4 w Katowicach i Bydgoszczy.

W Bydgoszczy dziś rano niebo zachmurzone. Temperatura powyżej zera.

Przewidywany przebieg pogody do wieczora dnia 20 bm.: Przeważnie pochmurno z przejaśnieniami w dzielnicach północnych, a z drobnemi opadami w południowych. Na wschodzie w ciągu dnia temperatura w pobliżu 0 st., na zachodzie i w środku Polski nieco powyżej 0 st. Umiarkowane wiatry południowo-wschodnie i wschodnie.

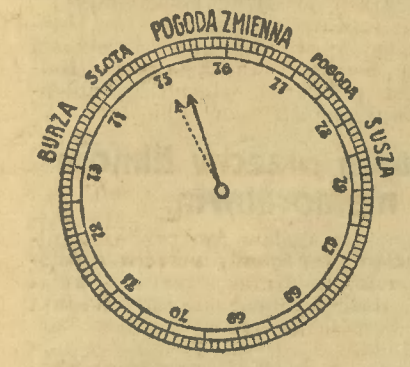

Termometr wskazywał dziś rano

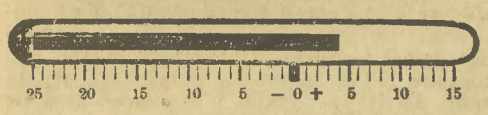

DYŻURY APTEK
od 18. XI. — 24. XI. 1935 r.:

Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich 49, telef. 682.

Apteka pod Złotym Orłem, Rynek Marsz. Piłsudskiego 1, telef. 98.

—::—

MUZEUM MIEJSKIE otwarte codziennie od 9—16, w niedziele i święta od 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa zbiorowa Aleksandra Augustynowicza i medali belgijskich.

—::—

KSIĘGARNIA BRACI BAŻAŃSKICH, ul. Gdańska 17, wypożycza wszystkie nowości beletrystyczne na warunkach niezwykle przystępnych. Olbrzymi wybór dzieł najpoczytniejszych autorów. Co tydzień dołącza się kilkadziesiąt nowych powieści.

—::—

„LEKTURA", wypożyczalnia książek przy ul. Gdańskiej 54, **posiada największy wybór beletrystyki ostatniej doby.** Wypożycza książki również na prowincję.

—::—

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w dziesięciolecie śmierci Stefana Żeromskiego, dany będzie **„SUŁKOWSKI".**

W czwartek wieczorem ostatnie przedstawienie komedji St. Kiedrzyńskiego **„CUDZIK I S-KA".**

W sobotę Teatr Miejski uderza w wielki dzwon sensacji artystycznej. Będzie nią para-premjera w Polsce operetki Krasznay-Kausza pt. **„ŻÓŁTA LILJA",** w reżyserji i inscenizacji M. Dowmunta, oraz ujęciu muzycznem kapelm. J. Sillicha. Zainteresowanie sobotnią premjerą wzrasta z dniem każdym tem bardziej, że na premjerze obecny będzie twórca wersji polskiej p. Walden oraz przedstawiciel wydawnictwa dr. Bogen. Dlatego w interesie własnym, stałych bywalców teatralnych, należy wcześniej nabyć bilety w kasie teatru. W licznej obsadzie figurują nazwiska ulubieńców publiczności pp.: Fontanównej, Gabrielli, Gilewskiej, Podgórskiej, Dowmunta, Dytrycha, Dzwonkowskiego, Górowskiego, Lochmana, Leśniowskiego, Peteckiego, Rewkowksiego, Rychtera, Serwińskiego, Winczewskiego i Ziemskiego. W obrazie XII tańce węgierskie w wykonaniu Jedyńskiej i Fabiana dopełnią barwnej całości.

W niedzielę po południu **po cenach zniżonych** daną będzie komedja St. Kiedrzyńskiego **„CUDZIK I S-KA",** wieczorem zaś po raz drugi **„ŻÓŁTA LILJA",** przepiękna operetka Krasznay-Krausza.

—::—

— **Wenta „Rodziny Kolejowej".** Rodzina Kolejowa w Bydgoszczy urządza w grudniu, wzorem lat ubiegłych, uroczystość gwiazdkową dla najbiedniejszych swych członków. Celem zdobycia odpowiednich funduszów odbędzie się w dniu 15 grudnia wielka wenta pod hasłem **„Na gwiazdkę dla naszych biednych".** Rodzina Kolejowa zwraca się do ogółu członków z prośbą, aby przez ofiarowanie na loterję fantową drobnych datków w naturze i gotówce poparli tę imprezę. Każda rzecz z sercem dana, z sercem przyjęta będzie. Datki na loterję zbierać będą po domach pracowników kolejowych członkowie R. K. zaopatrzeni w odpowiednie upoważnienia.

Na marginesie.

Wskutek nędzy i ubóstwa cofamy się pod wieloma względami do średniowiecza. Zwłaszcza wieś, pozbawiona możliwości zbytu swoich produktów za godziwą cenę, musiała się wyrzec wielu artykułów pierwszej potrzeby. M. in. rzadkością stały się zapałki. Na kresach chłopi wrócili do przedhistorycznego krzesiwa i hubki. Gdzieindziej też nie lepiej. Nie była przecież przesadą relacja Jalu Kurka, który w swojej powieściowej wsi Naprawie, zauważył, że dla niemożności nabycia zbyt drogich zapałek, całe osiedle przekazuje sobie ogień przy pomocy żarzących się węgielków. Niemal wszędzie użycie zapałki w całości uważane jest za lekkomyślne trwonienie własnego dobra i niemal zbrodnię: każdą zapałkę, którą zdobyć tak trudno, dzieli się na cztery części i w ten dopiero sposób eksploatuje się ją.

Jakiż ogromny procent mieszkańców Polski nie może sobie pozwolić na kupienie pudełka zapałek, których cenę monopol utrzymuje na wysokim i niezmiennym poziomie?

A jednocześnie w Bydgoszczy — jak już donosiliśmy — pali się całe wagony zapałek. Na Czyżkówku w unieruchomionej fabryce „Promień" niszczy się w asyście policji i straży pożarnej miljony zapałek, pozostałych z czasów przedmonopolowych. Pali się je, ponieważ pozostający w rękach obcych monopol zapałczany chce usunąć nadmiar produkcji i utrzymać ceny zapałek na niewspółmiernie do ogólnej sytuacji wysokim poziomie. To nic, że miljony już dziś nie mogą kupić zapałki, to nic, że bezrobotni wyciągają ręce po wsparcia — grunt, że panowie z monopolów i kartelów muszą mieć swoje zarobki.

Oburzaliśmy się kiedyś, że w Ameryce palono zboże, w Brazylji topiono kawę, a w Rumunji pomarańcze. Tymczasem u nas dzieje się jeszcze gorzej, bo niszczy się wytwory przemysłowe pierwszej potrzeby w imię jakichś kombinacyj i monopolowych przywilejów. Zamiast za pośrednictwem urzędów Opieki Społecznej rozdać te zapałki — które częściowo tylko są podobno zwilgotniałe — bezrobotnym, niszczy się je z całą bezwzględnością, kłując w oczy i prowokując nędzę i rozpacz.

To jest zbrodnia, jakiej się dopuszcza kapitalizm. Zbrodnia tem większa, że dotyczy ona monopolu zapałczanego, który sam w sobie jest jednym z najgorszych wrzodów na naszym organiźmie gospodarczym. Nie tu miejsce, aby rozpatrywać dzieje nieszczęsnej pożyczki zapałczanej. Dość wspomnieć, że śledztwo prowadzone w Szwecji w sprawie słynnej afery Kreugera odkryło również kompromitujące dowody, dotyczące dwóch nazwisk polskich. Właściciele tych nazwisk, ongiś wysoko postawieni w hierarchji urzędowej, już nie żyją, ale pozostała zmora monopolu zapałczanego, która ciąży nad Polską. Wykupiono dzięki wprowadzeniu monopolu cały szereg fabryk, unieruchomiono warsztaty pracy, odebrano chleb wielu ludziom. A wzamian przyszły wysokie ceny, uniemożliwiające używanie zapałek. I przyszło zbrodnicze palenie zapasów gotowych zapałek w zlikwidowanej bydgoskiej fabryce „Promień" — w fabryce, której akcjonarjusze jeszcze nie dostali swoich należności, choć wywłaszczenie już dawno nastąpiło.

Czy na takie korsarstwo niema już żadnej rady? Czy w zatęchłe podwórko monopoli i karteli nie dotrze żadna miotła?

CHORA WĄTROBA
zatruwa organizm (21729

Zaburzenia w funkcjonowaniu wątroby i wydzielaniu żółci powodują swego rodzaju zatrucie organizmu, a na tem tle szereg najrozmaitszych chorób. Zioła Magistra Wolskiego „Billosa" zawierające znane rośliny egzotyczne Combretum i Boldo, pobudzają wątrobę do właściwej pracy oraz piawidłowego wydzielania żółci i powodują naturalne wypróżnienia. Stosują się przy cierpieniach wątroby i woreczka żółciowego (kamicy żółciowej). Zioła ze znak. ochr. „Billosa" do nabycia w aptekach i drogerjach (składach aptecznych). Wytwórnia Magister E. Wolski, Warszawa, Złota 14, m, 1

SPECIAL
3-LAMPOWY Z 4-ŁĄ PROSTOWNICZĄ

Aparat wysokiej klasy o niskiej cenie
TELEFUNKEN
MISTRZ TONU PRECYZJI I FORMY
ZANIM KUPISZ NASZ ODBIORNIK WYPRÓBUJ INNE
21728

Przygotowania do wielkiego jubileuszu

Stowarzyszenia Restauratorów w Bydgoszczy.

Zarząd Stowarzyszenia wspólnie z Komitetem Jubileuszowym zainteresował zbliżającym się **50-letnim jubileuszem** wszystkie koła przemysłu gospodnio-szynkarskiego w Polsce. Prasa fachowa w Warszawie, Katowicach i Poznaniu zamieściła życzliwe artykuły o Stowarzyszeniu Restauratorów w Bydgoszczy i przygotowaniach do **zjazdu jubileuszowego,** mającego się odbyć 21 stycznia 1936 r. według ustalonego już w najdrobniejszych szczegółach programu.

Program przewiduje spotkanie koleżeńskie członków **z delegatami z całego kraju** rano w lokalu prezesa p. **Teodora Kocerki** (restauracja Rzeźni Miejskiej), skąd wszyscy udadzą się do bazyliki Księży Misjonarzy na **solenne nabożeństwo.** Z kościoła udadzą się uczestnicy uroczystości jubileuszowych na **śniadanie** do restauracji **„Pod Orłem"** (kol. Czesława Śmigielskiego). Tamże odbędzie się **uroczysta akademja** połączona z dekoracją zasłużonych członków - jubilatów żetonami i dyplomami. Wieczorem podejmuje Stowarzyszenie swoich gości **bankietem** w sali „królewskiej" Strzelnicy (kol. Bolesława Nowaka). Pamiętny dzień zakończy się **balem.**

Z dotychczasowych zgłoszeń wynika, że najliczniej reprezentowane będą na uroczystościach jubileuszowych **oddziały okręgu Pomorskiego.** Przyrzekły również swój udział zarządy z **Inowrocławia, Gniezna, Poznania, Katowic, Cieszyna, Krakowa, Lwowa, Warszawy, Łodzi i Wilna.**

Dla upamiętnienia złotego jubileuszu wydana zostanie drukiem **książka pamiątkowa** opisująca **historję** Stowarzyszenia za czasów niemieckich i w Polsce Odrodzonej, tudzież zawierająca krótki, **ilustrowany przewodnik po Bydgoszczy.** Koszt druku pamiętnika pokryją **ogłoszenia.** Na wydawnictwo to zwracamy uwagę szczególnie pp. **dostawcom** zakładów gastronomicznych, którzy będą mieli okazję za przystępną cenę przypomnieć się swoim odbiorcom i gościom przez umieszczenie ogłoszeń.

—::—

— **Z gimnazjum im. Mikołaja Kopernika.** W niedzielę, dnia 24 listopada o godz. 17 odbędzie się w auli gimnazjum kwartalne zebranie członków Koła Rodzicielskiego, na którem złożą się krótkie sprawozdania: 1) lekarza-dentysty p. dr. **Dobrowolskiego** o gabinecie dentystycznym i wyniku dotychczasowych badań, 2) p. Kentzerowej z funkcjonowania śniadalni. Poza tem przewodniczący zarządu wygłosi referat o „Rozwoju psychicznym młodzieży". Uprasza się wszystkich rodziców o przybycie.

Kurs wyższy Uniwersytetu Powszechnego w Bydgoszczy

Wykłady na kursie wyższym odbywać się będą w trzech grupach. 1. humanistycznej. 2. fizykalno-chemicznej. 3. biologicznej.

W grupie pierwszej wygłoszą wykłady: ks. prof. Kukułka — Eugenika 4 godz., **prof. Stopa** — Zasady ortografji i przestankowania powiedzeń 8 godz. listopad. **Prof. Stopa** — Zasady dobrego stylu 8 godz. grudzień. **Prof. Łanoszka** — Polska współczesna na terenie międzynarodowym 8 godz. listopad. **Prof. dr. Staruszkiewicz** — Przyczyny upadku Polski 8 godz. grudzień.

Grupa fizykalno-chemiczna:

Prof. Stępniewski — Zasady fizykalne reprodukcji dźwięków, (gramofon, film dźwiękowy) 4 godz. listopad., (w sali fizyk. Państw. Sem. Naucz., ul. Seminaryjna 7). **Dr. Czajkowski** — Chemja i jej zastosowanie w technice rodzimej, 24 godz. grudzień, (w sali fizyk. P. Szkoły Przemysł., ul. Św. Trójcy).

Grupa biologiczna i higjeny społecznej:

Dr. Michalski — Ewolucjonizm, 8 godz. listopad. **Dr. Florkowski** — Mendelizm i ewolucjonizm 8 godz. grudzień. **Dr. Milchert** — Choroby infekcyjne, 1 godz. **Dr. Umbreitówna** — Choroby wewnętrzne 6 godz. **Dr. Świątecki** — Zachorzenia skóry 1 godz.

Szczegółowe informacje w sprawie terminów i miejsca wykładów podaje sekretarjat Uniwersytetu Powszechnego ul. Grodzka, tel. 10-31 w poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki od godziny 19—20.

—::—

— **Nowi mistrzowie szewscy.** Przed komisją egzaminacyjną Izby Rzemieślniczej na obwód bydgoski pod przewodnictwem p. Nodzykowskiego i starszych Cechu Szewskiego pp. Boruckiego i Grabowskiego stawało dnia 19 bm. czterech najmłodszych członków Cechu. Wszyscy czterej złożyli egzamin mistrzowski z wynikiem dobrym i odtąd przysługuje im nietylko tytuł mistrza, ale i prawo kształcenia uczni. Są to panowie: Józef Pekowski, Ignacy Kaczmarek, Wojciech Gąsiorowski i Brunon Milde, wszyscy z Bydgoszczy.

Codziennie świeżo palona kawa z własnej mechanicznej palarni. Towary kolonjalne, delikatesy poleca Raczyński, **Toruń,** Różana 1, telefon 1836. (20085

Ogłoszenia przyjmuje **w Toruniu Administracja Mostowa 17.**

Wystawa religijna w Muzeum Szkolnem.

Otwarcie wystawy z udziałem duchowieństwa. — Prace uczniów i uczennic Piękne eksponaty. — Mapy i wykresy. — Wyścig pracy na terenie szkolnym.

Miasto nasze widziało już wiele wystaw — niejednokrotnie pięknych, ale te, które organizuje Muzeum Szkolne, to coś odrębnego, coś tak świeżego, tchnącego takim zapałem — życiem, bo to prace młodzieży naszych uczelni.

Oglądaliśmy już wystawę rysunków, zajęć praktycznych, esperanta, przyrodniczą, wspaniale urządzoną wystawę p. t. Marszałek J. Piłsudski w nauce i sztuce. Wyobrazić sobie też możemy inne wystawy — jak geografji — czy sportową, ale wystawę religijną, którą głosiły afisze — oryginalne linoryty ucznia z gimn. humanistycznego, to zupełnie coś nowego i niespotykanego.

Zaciekawieni i z niedowierzaniem w udałą imprezę, udajemy się 17. bm. do daleko od śródmieścia położonego lokalu, w którym mieści się Muzeum Szkolne, pierwsza tego rodzaju instytucja w Polsce. Na samym wstępie uderza nas oryginalny napis „Muzeum Szkolne" na tle herbu miasta Bydgoszczy — orlęta w gnieździe — to symbol młozieży bydgoskiej — rwącej się do lotu — pracy, to symbol zgodnej współpracy na terenie międzyszkolnym. Oddrzwia ozdobione zielenią, spowite flagą narodową i papieską, to drugi symbol wystawy religijnej.

Wchodzimy wraz z przedstawicielami duchowieństwa z **ks. kan. Stepczyńskim** na czele, przedstawicielami władz państwowych i miejskich, gronem dyrektorów wszystkich szkół średnich z **dyr. Z. Polakowskim** na czele, przedstawicielami Inspektoratu okręgowego, Wydziału Kultury i Oświaty, Muzeum Miejskiego oraz rzesza publiczności i młodzieży szkolnej dopełnia całości.

Powitał zebranych wspaniały chór sykstyński, poczem następuje przemówienie **ks. kan. Stepczyńskiego.** Podkreśla, że wystawa ta — jest jedyną jaka kiedykolwiek była, bo nie słychać, by młodzież szkolna urządzała wystawy religijne — uzasadnia zatem, że dzień ten można nazwać epokowym, co zawdzięczać należy kierownictwu Muzeum Szkolnego. W swem pełnem zapału przemówieniu, zwrócił uwagę na znaczenie tej wystawy. **Wobec szerzącego się bezbożnictwa na świecie — młodzież bydgoska daje odpowiedź — i głosi światu „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!".**

Na zakończenie, podziękował organizatorom tej wystawy t. j. ks. prefektom, kierownikowi działu religii w Muzeum Szkolnem, ks. Haneltowi, panom dyrektorom i przełożonym szkół średnich, młodzieży szkolnej, za pełne poświęcenie się w pracy, oraz kierownikowi i założycielowi Muzeum Szkolnego **M. Faczyńskiemu.**

Zkolei zabrał głos kierownik Muz. Szk. który w krótkich słowach podziękował księdzu dziekanowi za łaskawe przyczynienie się do uroczystego otwarcia wystawy, jak też wszystkim obecnym za współudział. Poczem wpisywano się do księgi pamiątkowej oraz przystąpiono do oglądania zebranych prac — dostarczonych przez żeńskie gimn. humanistyczne — gimn. im. M. Kopernika — gimn. humanistyczne — gimn. im. J. Piłsudskiego — seminarjum męskie i szkołę ćwiczeń — Zakład dla Ociemniałych — szkołę zawodową żeńską oraz prywatne gimn. niem.

Eksponaty wzbudzają podziw **sumiennem wykonianiem, podejściem i ujęciem tematu.** Ma się pełny i jasny obraz religji jako przedmiotu w szkole i życia religijnego młodzieży.

Jedno, co szczególnie rzuca się w oczy, to **rysunki, mapy — wykresy i roboty kobiece, przeznaczone na misję katolicką.** Wprost wierzyć się nie chce, że to wszystko jest udziałem pracy rąk młodzieży naszej. Jeśli kiedykolwiek zarzucano jej, że tylko sportem się zajmuje, że prace szkolne zbywa od niechcenia, że nie ma żadnych aspiracyj i dążeń, to wystawa ta, świadczy wręcz przeciwnie.

Apelujemy jednak do wszystkich władz miejskich, by szczerze pomyśleli o innym lokalu na cele Muzeum Szkolnego i utrwalili jego rozwój przez założenie przy Muzeum Szk. bibljoteki pedagogicznej. Przez otworzenie tych wszystkich działów, które M. Sz. projektuje, powstanie poważna instytucja z której skorzystają wszyscy — t. j. młodzież nasza, całe nauczycielstwo, społeczeństwo — a miastu naszemu przysporzy to tylko znaczenia i powagi. Warunki bowiem, w jakich obecnie ta młodzież pracuje — są opłakane. Pokoje bez opału i światła i ciasne. Mimo to podziwiać należy zapał do pracy.

Muzeum Szkolnemu, które pierwsze w Bydgoszczy podjęło się szczytnej roli pobudzenia młodzieży do wyścigu pracy, we wszystkich dziedzinach i zainteresowań na terenie szkoły, do zaprawiania ich do zgodnej współpracy, należy się uznanie.

Rok IV. FILM Nr. 24.

Karjera Anny Ondry.

Przeszłość i przyszłość „gwiazdy" urodzonej w Tarnowie.

Ośrodkiem zainteresowań całego świata filmowego nietylko samej Ameryki, jest Hollywood. Nazwę tego miasta powtarza każda marząca o sławie aktorka, każdy miłośnik gwiazd filmowych i każdy większy producent.

Lecz Hollywood nie jest jedynym celem dążeń znanych i początkujących aktorów. **Europa ma też kilka takich ośrodków przemysłu filmowego, które są chociaż mniej popularne, jednak mają to samo co amerykański przemysł znaczenie.** Aby poznać

pracę filmowych aktorów, zapoznać się z grubsza z techniką, z ogromną i skomplikowaną administracją królestwa X. Muzy nie potrzebujemy ruszać aż za morza. Starczy przejechać się do **Berlina, gdzie napewno każdy przechodzeń** wskaże nam drogę do niemieckiego Hollywood. Otóż w **Neubabelsberg znajduje się potężne atelier Ufy.** Znajdziemy tam niejedną znaną nam z ekranu **twarz.** Ufa stała się zbiorowiskiem sławnych i przedewszystkiem lubianych gwiazd filmowych. Wiemy, że kręci tam obecnie Lilian Harvey i popularna u nas aktorka — **Anny Ondra.**

Ten jasnowłosy trzpiot rozweselał nas w filmach wersji niemieckiej, najczęściej francuskiej a niekiedy i czeskiej. Stąd też różne wysnuwano przypuszczenia i wnioski co do pochodzenia Anny Ondry. **Niepospolity wdzięk, ogromny talent, werwa i beztroski humor pozwalają uważać Anny Ondrę za Amerykankę albo za Francuskę.**

To też mało kto wie, że **Anny Ondra urodziła się w Polsce, w Tarnowie jako córka oficera austrjackiego.** Pierwsze nauki pobierała w tamtejszej szkole klasztornej, poczem jako 12-letnia dziewczynka wyjechała do Pragi. Już w dziecięcych latach objawiała Anny ogromne zamiłowanie do sceny i **jako 14-letnia dziewczynka stawiała już pierwsze kroki w małym teatrzyku czeskim.**

Stąd też powstała moc przypuszczeń, że Anny Ondra jest Czeszką. Wreszcie spełniły się jej marzenia i **w roku 1920 stanęła po raz pierwszy przed kamerą filmową.** Debjut filmowy pochłonął ją całkiem, dała z siebie co tylko było możliwie, aby nareszcie na większe wypłynąć wody. Szczęście sprzyjało jasnowłosej Anny i nazwisko jej stało się sławne. Dzięki temu dostała engagement do berlińskiej Ufy. Tu pod kierunkiem reżyserów Manfreda Noa i Karola Lamacza **Anny Ondra przeistoczyła się światową gwiazdę filmową.** Filmy jej należą do najbardziej kasowych. W roku 1928 nakręcono z nią „Pierwszy pocałunek", „Zuzię saksofonistkę", „Córkę Ewy", w roku 1929 „Grzeszne i słodkie" i „Dziewczę z biczem" a w roku 1930 „Księżniczkę kawiarni" i wiele innych.

Ogromny talent Anny w okresie niemego filmu postawił ją w szeregi najwybitniejszych gwiazd ekranu. Wprowadzenie dźwiękowca bynajmniej nie zaszkodziło w karjerze Anny. Wręcz przeciwnie: **znajomość języków, miły i dźwięczny głos przyczyniły się do spopularyzowania Anny na ekranie.**

Zbytecznem byłoby powtarzanie tytułów nakręconych przez nią dźwiękowców, gdyż prawie że wszystkie ukazały się na bydgoskich ekranach.

Obecnie Anny Ondra kończy dwa filmy: „Młody hrabia" i „Donogoo Tonka". Premjery spodziewa się Berlin już za kilka dni.

W Berlinie aktorka ta jest bardzo popularna. Przyczynił się do tego fakt **poślubienia przez Anny znanego boksera niemieckiego Maksa Schmellinga** i nadzwyczaj ujmujący sposób zbliżania się do ludzi. Jest bezpretensjonalną, zawsze pełną prostoty i humoru, czem podbija sobie bezapelacyjnie setki wielbicieli talentu tej międzynarodowej artystki.

Jak widzimy Anny Ondra i o nas nie zapomniała. Warto, abyśmy i my ją sobie przypomnieli i nowe jej filmy zobaczyli na naszych ekranach. Przecież powinna ona być nam bliższa od zupełnie nieznanych gwiazd kontynentu amerykańskiego.

(Fej)

Literatura piękna a film.

Do szeregu najlepszych posunięć kierowników artystycznych X Muzy należy bezsprzecznie **współpraca filmu z literaturą.**

Jakże często się zdarza, że wysiłki aktorów i reżysera spełzają na niczem z powodu marnego scenarjusza. Dużo jest scenarzystów, ale **mało jest ludzi piszących z zamiłowania do sztuki filmowej, ludzi, którzy wnikają w świat filmu, odczuwają jego potrzeby i rozumieją się na całokształcie tych prac.** Tych ludzi jest jeszcze bardzo mało. I dlatego też przeważnie duży procent filmów z powodu głupiego scenarjusza pozbawiony jest zupełnie wartości artystycznych.

Może właśnie te bolączki skłoniły filmowców do zawarcia przymierza z literaturą piękną. Słusznie zauważył pewien dziennikarz filmowy, że **teraz dopiero, w okresie panowania dźwiękowca, bohaterowie wielkich dzieł literackich przekonywują nas z** ekranu. Widzimy ich, podziwiamy ich, wzbudzają w nas litość lub nienawiść, słowem odczuwamy ich dolę i niedolę z większem zainteresowaniem.

Od inteligencji reżysera i talentu aktora zależy zupełnie powodzenie filmu, którego scenarjusz przerobiony jest ze znanego i lubianego dzieła literackiego.

Wszak nieśmiertelne dzieła Tołstoja po kilkunastu latach przemówiły do nas z ekranu i podbiły serca kinomanów swą głęboką treścią.

Ostatnim dowodem sukcesów literatury na ekranie może być zakończona wystawa filmowa w Wenecji.

Puhar Mussoliniego przyznano „Annie Kareninie", jak najlepszemu filmowi. Puhar hr. Volpi przyznano aktorowi Pierre Blanchar, bohaterowi filmu **„Zbrodnia i kara" Dostojewskiego,** za najlepszą grę aktorską.

Pozatem, jak się dowiadujemy, znany dramaturg Max Reinhardt przystąpił do realizacji **„Snu nocy letniej"** Szekspira z Loretą Young w roli głównej. Jedna z amerykańskich wytwórni ukończyła **realizację największych dzieł Dickensa.** Tak więc literatura piękna od kilku lat zdobywa zwycięsko ekran, a tem samem popularyzują się dzieła największych pisarzy świata.

(jh).

Marta Eggerth, w nowym filmie wiedeńskim pt. **„Dziewczę z Budapesztu".** Jest to jedna z najlepszych jej kreacyj, w której ją ujrzymy wkrótce w Bydgoszczy.

Walka o „happy-end".

Dlaczego amerykański optymizm irytuje europejskiego widza?

„Happy-end", który zaczynał się już nam chmurnym ludziom starego lądu przejadać, ma jednak dużo dobrych stron. Nie wiadomo dlaczego, zaczęto ogółem narzekać właśnie na „happy-end". **Szczęśliwe zakończenie perypetyj bohatera amerykańskiego filmu, powoli, ale systematycznie zaczęło wyprowadzać z równowagi krewkiego europejczyka.**

Przecież położenie danego bohatera filmowego, tak katastrofalne, beznadziejne niemal, po długich i ciężkich cierpieniach poprawia się, następują lepsze dnie i pogodny, pełen radości koniec nie zadawala nas. Nie wiadomo czemu, ale pragnęliśmy zupełnie czego innego. Może więcej uznania mielibyśmy dla owego bohatera, gdyby nadal biedę klepał i czekał. Ale ten dobry koniec nie przekonywuje nas, — wręcz przeciwnie irytuje.

Nieporozumienie wynikające z rozbieżności zdań między amerykańskim producentem a europejskim kinomanem polega wyłącznie na różnem zupełnie pojmowaniu filmu. Amerykanin wychodzi z założenia, że przeciętny obywatel, mający cały dzień przepełniony troskami, wątpliwościami i niepewnością jutra chce w kinie widzieć coś wręcz przeciwnego. Film ma mu dać godzinę wytchnienia i pogodny koniec, ten nielubiany u nas niekiedy happy-end ma go weselej nastrajać. **Amerykański widz niema wychodzić z kina pod przygnębiającem wrażeniem tragicznego może rozwiązania konfliktów między bohaterami filmu.** My żądamy od filmu rzeczywistości życia, chcemy widzieć rzucone na ekran blaski i cienie, a nawet ponure dramaty. Wielkie nieszczęścia zakończone ucieczką od życia zmęczonego bohatera więcej nas wzruszają i dłużej tkwią w pamięci. A przecież i my powinniśmy w kinie szukać godziwej rozrywki i ucieczkę od szarzyzny życia przepełnionego troskami. **Realizm życia odczuwamy codziennie, więc pocóż go jeszcze oglądać w kinie. „Happy-end" nie jest ani głupi ani nudny, musimy tylko inaczej pojmować istotę lekkich filmów** (J.)

Film o Pułaskim.

(h). Ameryka przystąpiła do nakręcania **historycznego filmu o śmierci Pułaskiego.** Atelierowe zdjęcia ukończono na Florydzie w nowozbudowanem atelier, pod kierunkiem Ignacego Czałczyńskiego.

Dalsze sceny kręci się w miejscowości Savannah, gdzie zginął jako żołnierz i bohater Kazimierz Pułaski.

Lily Pons na ekranie.

Lily Pons jedna z największych śpiewaczek wielkiej Metropolitan Opery w New Yorku została po długich staraniach zjednana do filmu. Obecnie wytwórnia RKO Radio Films, zdecydowała się na zaproponowanie jej engagement. — Pierwszy jej film zrealizowany dla tej wytwórni nosić będzie tytuł „Pieśń Miłosna". Ma to być wielki wystawowy film, o scenarjuszu specjalnie dla Lily Pons pisanym.

Film w Holandji.

Holenderskie filmy jak dotąd nie dotarły jeszcze do nas, nie wiemy nawet nic konkretnego o tamtejszej produkcji, nie znamy żadnych nazwisk reżyserów czy gwiazd filmowych. A jednak **Holandja nie tylko produkuje filmy, ale nawet współpracuje z innemi państwami.** Ostatnio prasa filmowa doniosła, że berlińska „Ufa" nakręca nawet 3 filmy w wersji holenderskiej.

Dopiero wielkie uroczystości jubileuszowe z okazji 40-lecia wynalezienia kinematografu obchodzone we wszystkich większych ośrodkach filmowych przyczyniły się do rozszerzenia dużo ciekawych wiadomości z całego świata filmowego.

Celem uczczenia sędziwego wynalazcy kinematografu Louis Lumière'a, **zorganizował Holenderski Syndykat Filmowy wielkie uroczystości p. t. „Tydzień Filmu".** Na tę zakrojoną na wielką skalę manifestację, przybył Louis Lumière osobiście do Hagi.

Podczas tego tygodnia dokonał Louis Lumière dnia 11. X. 35 otwarcia wielkiego miasta filmowego w pobliżu Hagi, zajmującego przestrzeń 13.000 m. sześciennych.

Nowopowstała wytwórnia filmowa, która pod względem wyposażenia i wielkości konkurować będzie z amerykańskim Hollywood, jest prywatną własnością holenderskiej grupy kapitalistów filmowych.

Hiszpanja przeciw filmom niemoralnym.

Hiszpanja idąc śladem Ameryki zorganizowała **tydzień propagandy przeciw niemoralnym filmom.** Ostatnio, staraniem katolickich organizacyj kobiecych odbył się taki tydzień w Sewilli pod protektoratem kardynała Illundani.

Na zakończenie tygodnia urządzono akademję, na której kardynał Illundani nawołując całe społeczeństwo do walki z niemoralnym filmem oświadczył, że: **„Niewinność dzieci i czystość młodzieży muszą być bronione. Świeccy muszą przyłączyć się do ruchu Akcji Katolickiej i pracować przeciw temu wszystkiemu co przeciwne jest sumieniu chrześcijańskiemu w Hiszpanji".**

———::———

Czy wiecie, że...

Charlie Chaplin podał do wiadomości, iż w ciągu najbliższych 2 lat zamierza zrealizować sześć nowych filmów.

*

W wytwórni XX Century reżyser Ryszard Bolesławski kręci film p. t. „Metropolitan", w którym główne role grają Lawrence Tibbett, Virginia Bruce i Cesar Romero.

*

Reżyser Ryszard Bolesławski przygotowuje w Hollywood film „Ostatni mohikanin" z George Houstonem w roli głównej.

*

„Straszny dwór" będzie sfilmowany. Wytwórnia Vox-Film przygotowuje filmową przeróbkę opery Moniuszkowskiej „Straszny Dwór" w reżyserji Jerzego Buczkowskiego.

*

Francuska grupa filmowa przygotowuje film o ks. Józefie Poniatowskim w wersjach francuskiej i polskiej.

*

Międzynarodowy komitet wystawy filmowej w Wenecji odznaczył pierwszą nagrodą film „Becky Sharp", jako najlepszy film kolorowy świata. Równocześnie związek autorów i wydawców włoskich udzielił pierwszej nagrody filmowi p. t. „Potępieniec" (Informer) za najlepszy scenarjusz ze wszystkich filmów przedstawionych na wystawie.

———::———

Greta Garbo w „Annie Kareninie"

Filmem „Królowa Krystyna" Greta Garbo przypomniała się światu. I znów po niedługim czasie cały świat filmowy musiał uznać tę genjalną artystkę za niezrównaną. Najlepszym tego dowodem to najwyższe odznaczenie w Wenecji „Puhar Mussoliniego", jaki jej przyznano za „Annę Kareninę".

Obok Grety Garbo występuje w „Annie Kareninie" znany już w Ameryce, 9-cioletni aktor Freddie Bartholomew.

21742

Do poetów i literatów bydgoskich.

Rada Artystyczno-Kulturalna w Bydgoszczy przystępuje w najbliższym czasie do zorganizowania **wieczoru autorskiego młodych i najmłodszych literatów bydgoskich.** W związku z przygotowanym wieczorem, Rada Artystyczno-Kulturalna zwraca się z apelem do wszystkich młodych i najmłodszych literatów w Bydgoszczy, aby zechcieli nadesłać swe prace (wiersze, nowele, fragmenty dłuższych utworów) z podaniem nazwisk i adresów autorów, pod adresem sekretarjatu Rady Artystyczno-Kulturalnej w Bydgoszczy, Król. Jadwigi 25 (Liceum Handlowe). W skład komitetu oceniającego nadsyłane prace wchodzą pp.: red. K. Fiedler, red. H. Kuminek, prof. dr. J. Piechocki, reżyser Teatru Miejskiego Jerzy Szyndler i prof. M. Turwid. Termin nadsyłania prac upływa z dniem 11 grudnia br.

—::—

— **Osobiste.** Srebrne gody małżeńskie obchodzi dziś, w środę, pracownik kolejowy Piotr Kaczmarek i jego małżonka Józefa. Państwo Kaczmarkowie ogólnie cenieni i szanowani doczekali się dwóch synów i dwóch córek. Jubilatom życzy redakcja doczekania się złotych godów.

— **Zamiast kwiatów** na trumnę członkini śp. Fr. Czajkowskiej oraz ku uczczeniu śp. prof. dr. Panka składa Narodowa Organiazcja Kobiet 10 zł na bezrobotnych narodowców.

— **Wszystkim esperantystom** zwraca się uwagę, że walne zebranie Bydgoskiego Towarzystwa Esperantystów odbędzie się dnia 21. bm. (czwartek) o godz. 20 w klubie przy ulicy Zduny 13 I ptr. Z powodu bardzo ciekawych wykładów liczny udział pożądany.

— **Za trzy dni,** w ostatnią sobotę przed adwentem nadarza się dobra sposobność godziwej rozrywki. Chrz. Zw. Mł. Pr. „Odrodzenie" Koło II urządza jesienną zabawę u Wicherta. Zwłaszcza bydgoszczankom uśmiecha się wieczór, gdyż partnerów będzie do wyboru. Orkiestra niestrudona, w silnym zespole.

— **Ćwiczenia gimnastyczne dla ojców** przy gimnazjum im. M. Kopernika. Zarząd Koła Rodzicielskiego organizuje ćwiczenia gimnastyczne dla ojców uczniów tego gimnazjum. Ćwiczenia pod kierownictwem **prof. Albrychta,** odbywać się będą w poniedziałki i piątki od 19—20 w sali gimnastycznej gimnazjum. Opłata 2,— zł miesięcznie. Zgłoszenia pisemne lub telefoniczne do dnia 22 listopada należy kierować pod adresem: dyr. St. Woda, Bank Polski, tel. 33-83.

Pozorna walka „Jungdeutsche Partei" z „Deutsche Vereinigung"

W **Poznaniu** ostatnio odbył się zjazd w sali Ogrodu Zoologicznego „Jungdeutsche Partei". Zjazd ściągnął do Poznania około tysiąca członków z Wielkopolski i Pomorza. Przybyli także delegaci z innych części Polski. Przemówienia wszystkich przywódców tej partji były wymierzone przeciwko zamurszałym podstawom „Deutsche Vereinigung". Jest to tylko walka pozorna. „Jungdeutsche Partei" bowiem ustosunkowuje się do polskości tak, jak ci „zmurszali". Żądają mianowicie wyłącznego zatrudnienia Niemców i kupowania towarów tylko od Niemców, poza tem żądają od rządu polskiego — ziemi, na równych prawach z Polakami.

Odszedł jeden z nielicznych... W Poznaniu zmarł w mieszkaniu przy ul. Strumykowej, 88-letni Michał Michalski, weteran z powstania 1863 roku. Urodził się we wsi Grzybowo-Chrzanowice (pow. Września). Jako 15-letni chłopiec był gońcem konnym, służącym powstańcom. Dzięki własnemu sprytowi, zdołał przez granicę prusko-rosyjską przeprowadzić całe szeregi zbrojnych powstańców z Wielkopolski. Zmarły weteran ubył z pozostałej szóstki weteranów, żyjących w Wielkopolsce.

Kryzys winien defraudacji 60 tys. złotych... Rozpoczął się w poniedziałek, przed Sądem Okręgowym w Poznaniu trzydniowy proces. Na ławie oskarżonych zasiadł były właściciel biura parcelacyjnego Stanisław Juracki, oskarżony o to, że poszkodował bardzo wielu ziemian i wieśniaków na sumę około 60 tysięcy zł. Oskarżony broni się przeciwko zarzutom tem, że nie on winien tak poważnej stracie, lecz... kryzys. Oskarżony Juracki pochodzi z kresów Wschodnich. Wśród zainteresowanych w procesie znajdują się nazwiska ziemian: Zbigniew Dzierżykraj-Morawski, mieszkający w Poznaniu, (ostatnio wygrał proces wytoczony skarbowi państwa o wielki majątek na Wileńszczyźnie) i Adam Żółtowski z Wielkich Strzelc (pow. Gostyń). Obaj ziemianie należeli do utworzonej przez Jurackiego spółki parcelacyjnej.

Bydgoszcz - Kasprowiczowi.

(hak) Zapełniła się w poniedziałek na zaproszenie Koła Przyjaciół Harcerstwa sala Resursy Kupieckiej. Cała Bydgoszcz kulturalna zebrała się, aby w ramach „Wieczoru Kasprowiczowskiego" oddać hołd wielkiemu synowi Kujaw.

Marja Kasprowiczowa, wdowa po wielkim poecie, mówiła o „dwóch miłościach Kasprowicza", o jego stosunku do ziemi, a przedewszystkiem o jego stosunku do dwóch odległych, ale poecie bliskich, regjonów — do Kujaw i Tatr. P. Marja Kasprowiczowa umiała przekonywująco odtworzyć atmosferę, którą żył i w której tworzył Kasprowicz. I to właśnie było najciekawszą stroną tej zajmującej i pod względem formy prelekcji, która zasługuje na szersze omówienie.

Z odczytem zestrajała się całkowicie część druga wieczoru, w której p. Marta Chmielarska recytowała utwory Kasprowicza. Odtwórczy w swej istocie talent deklamatorski p. Chmielarskiej nosi wszelkie cechy sztuki twórczej, to też w jej interpretacji poezja staje się słuchaczowi bliską i zrozumiałą. Fragmenty z hymnów i wiersze Kasprowicza miały dźwięk pełny i szczery. Triumf poety był jednocześnie triumfem recytatorki.

Do „Bogomodlnych organów" tło muzyczne odtworzył prof. Edmund Rösler.

Wieczór bardzo udany.

Równie dobrze wypadło powtórzenie „Wieczoru Kasprowiczowskiego", które zebrało liczną młodzież. Dla młodzieży zwłaszcza możność zapoznania się u najlepszego źródła z sylwetką duchową wielkiego poety była poważną atrakcją. P. Marta Chmielarska przystosowała odpowiednio program recytacyj i odniosła również pełny sukces.

Organizatorom „Wieczoru Kasprowiczowskiego" należy się szczera wdzięczność. Kulturalna Bydgoszcz przeżyła bowiem naprawdę piękną chwilę.

KAMIENIE ŻÓŁCIOWE

powstają wskutek złego funkcjonowania wątroby. Stosujcie zioła (20374

CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO

które systematycznie wzmagają czynność wątroby i wydalają z organizmu szkodliwe produkty przemiany materji. Warszawa, Nowy Świat 5. Broszury bezpłatnie w aptekach i składach aptecznych.

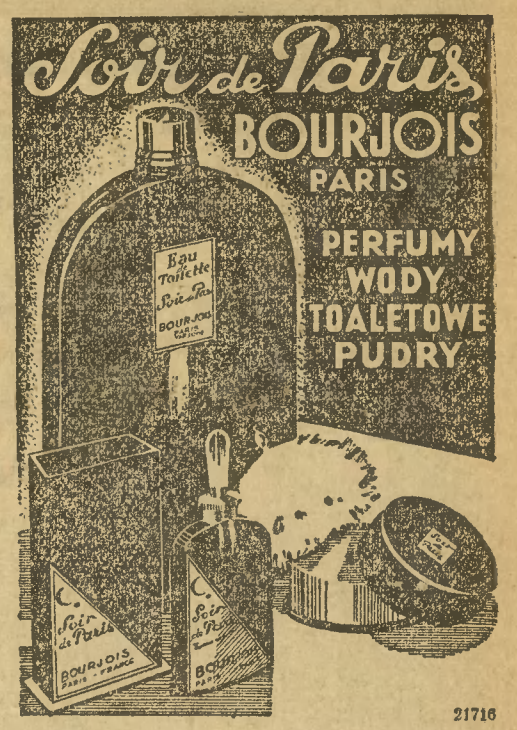

21716

Bydgoszcz ośrodkiem spadochroniarstwa

Koło szybowcowe rozpoczęło nowy etap pracy.

(hak) Działalność Koła Szybowcowego w Bydgoszczy uważać trzeba za wzorową. Ciągły i systematyczny rozwój pracy, coraz szerszy i coraz bardziej materjalnie ugruntowany jej zasięg, sprawiły, że **Bydgoszcz stała się jednym z najlepiej postawionych ośrodków szybownictwa w Polsce.** Bydgoskie Koło Szybowcowe mające w swoim zarządzie doskonale postawioną szkołę szybowcową w Fordonie zdobywa się na posunięcia i inwestycje, których dotąd nigdzie w Polsce niema.

I tak zapowiadaliśmy już kiedyś zamiar stworzenia w Bydgoszczy **sekcji spadochronowej przy Kole Szybowcowem.** Jak się obecnie dowiadujemy, projekt ten jest już na drodze do całkowitej realizacji. Na rozkaz szefa departamentu aeronautyki M. S. Wojsk. zakłady balonowe w Legjonowej — Jabłonnie przekazały do Bydgoszczy dwa spadochrony. Pod kierownictwem kpt. Hrynkiewicza **buduje się obok Szkoły Podchorążych wieżę spadochronową, wysoką na 42 m., która posłuży do ćwiczebnych skoków ze spadochronem.** W najbliższym czasie sekcja spadochronowa zostanie uruchomiona i Bydgoszczy stanie się ośrodkiem spadochroniarstwa, tak silnie rozwiniętego obecnie w Rosji Sowieckiej, a w Polsce jeszcze nieznanego.

Koło Szybowcowe w Bydgoszczy ma jeszcze inne projekty, o których we właściwym czasie poinformujemy naszych czytelników. Tymczasem postępuje praca nad wyszkoleniem jak największych kadr pilotów szybowcowych. W ubiegłą niedzielę w Szkole Podchorążych odbyło się **otwarcie nowego kursu teoretycznego dla kandydatów na szybowników.** W kursie tym, pozostającym pod kierownictwem inż. Hlibowickiego, bierze udział 15 oficerów z różnych formacyj garnizonu bydgoskiego, 127 podchorążych i 50-ciu uczniów szkół średnich. Otwarcia kursu dokonał w imieniu zarządu Koła Szybowcowego, jego sekretarz p. prof. Lipczyński, który w swojem przemówieniu podkreślił **rozwój Koła w przeciągu dwu i pół lat jego istnienia.** W tym krótkim czasie zdołano położyć podwaliny pod szkołę szybowcową, którą obecnie oddano pod egidę Zarządu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Poznaniu. Zbudowano kilkanaście szybowców i wyszkolono przeszło 400 pilotów szybowcowych.

Szybownictwo ma w Polsce przyszłość przed sobą. Przyszłość zapewniona tem bardziej, że pracę dla niego podjęli ludzie ofiarni, jacy wchodzą w skład zarządu bydgoskiego Koła Szybowcowego i jego sekcyj.

Państwowy Zakład Zdrojowy

w Ciechocinku (21751

zawiadamia, że począwszy od dnia 15 listopada 1935 r. ceny na produkty lecznicze w sprzedaży detalicznej zostały wydatnie **obniżone,** a mianowicie: szlam ciechociński z 2.25 złotych na **1.50 zł** za paczkę 3-kilogramową i okłady borowinowe z 5.75 zł na **4.50 zł** za sztukę.

—::—

— **Cech szewsko-cholewkarski** przypomina sympatykom, że zabawę jesienną urządza w sobotę 23 bm. w salach Resursy Kupieckiej. Zaproszenia już można odebrać w składach obuwia przy ul. Długiej 84 i ul. Sienkiewicza 26. Zaleca się skorzystać z ostatniej zabawy przed adwentem. (21676

Sokół żeński.

urządza **dziś,** w środę, 20 bm. o godz. 19-ej w sekretarjacie przy ul. Dworcowej

UROCZYSTE ZEBRANIE,

poświęcone uczczeniu zasług wielkiego Polaka Ignacego Paderewskiego w 75-tą rocznicę jego urodzin.

Referat wygłosi p. **prof. Góralczyk.**

Dziś, o godz. 6-ej punktualnie lekcja „laleк" u p. Kochańskiego, ul. Chrobrego 22 I.

Jutro, próba całego zespołu w sekretarjacie o godz. 7-ej.

Ćwiczenia gimnastyczne dla drużyny i młodzieży, które nie biorą udziału w występach na „Wieczór Humoru", jutro, w czwartek od godz. 7-ej na sali szkoły Wydziałowej.

Twarz i ręce.

Jesienią, w czasie niepogód, twarz „zużywa" się prędzej niż w czasie letnim, a ręce pierzchną na deszczu i wietrze. Gdy chodzi o „poprawianie" twarzy, należy mieć zawsze pod ręką puderniczkę wypełnioną pudrem „Abarid" — nieszkodliwym, roślinnym (z cebulek lilji białej), dobranym w odcieniu do karnacji skóry. Puder ten nie zatyka porów, nie niszczy cery, przylega trwale. Ręce, zawsze delikatne i białe, utrzymuje w kulturze i chroni przed opierzchnięciem znakomity **Krem** Prałatów Perfection.

Obniżka komornego

i zmiana ustawy o ochronie lokatorów.

Treść dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. XI. 1935 roku.

II.

W pierwszej części artykułu, zamieszczonego pod powyższym tytułem w numerze wczorajszym „Dziennika Bydgoskiego" zajęliśmy się sprawą obniżki komornego. Dziś podajemy zasadnicze zmiany, jakie na podstawie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada br. (Dz. U. nr. 82 poz. 504) dokonane zostały w ustawie o ochronie lokatorów.

Na podstawie artykułu 3 wymienionego dekretu **ustawa o ochronie lokatorów nie będzie miała zastosowania,** poza mieszkaniami (lokalami), wymienionemi w art. 2 punkt a) do k) ustawy o ochronie lokatorów, także do:

mieszkań, złożonych z sześciu pokojów i większych oraz mieszkań mniejszych, powstałych z przebudowy tych mieszkań, dokonanej po dniu 1 grudnia 1935 r.;

lokali przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, z wyjątkiem lokali, zajętych przez przedsiębiorstwa, które w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym zostały zaliczone na rok 1935 do przedsiębiorstw przemysłowych VII i VIII kategorji lub przedsiębiorstw handlowych IV kategorji;

budynki lub ich części, których najem ukończy się po dniu 31 grudnia 1937 r.;

mieszkania w domach fundacyj, dostarczających tanich i higjenicznych mieszkań niezamożnej ludności. („O tem, czy dana fundacja odpowiada warunkom przepisu niniejszego rozstrzyga Minister Opieki Społecznej według swobodnego uznania.")

W rozdziale III ustawy o ochronie lokatorów, traktującym „o odstąpieniu wynajmującego od umowy najmu" zaszły zmiany następujące:

„Wynajmujący może odstąpić od umowy najmu tylko wtedy, gdy istnieje ważna przyczyna" (nowe brzmienie ust. 1 art. 11):

„Jeżeli w celu przystąpienia do budowy pomieszczeń mieszkalnych konieczne jest zniesienie lub przerobienie budowli, wynajmujący winien **udowodnić konieczność usunięcia lokatora** i może wypowiedzieć najem rzeczy najętej lub jej części (przynależności) w terminie trzymiesięcznym, przyczem następuje odpowiednie zmniejszenie komornego, jeżeli wypowiedziano tylko część przedmiotu najmu; wynajmujący winien **wrócić lokatorowi koszty przeprowadzki w wysokości jednomiesięcznego komornego oraz zapłacić tytułem odszkodowania sumę sześciomiesięcznego komornego,** a jeżeli przedmiot najmu stanowi mieszkanie, złożone z jednego lub dwóch pokojów — sumę **rocznego komornego** (nowe brzmienie art. 11 p. 2 lit. g).

Po artykule 11 ustawy dodaje się nowy artykuł, omawiający **tok postępowania** w wypadku, w którym na miejscu starej budowli wzniesiona ma być budowla nowa.

W artykule 13 ustawy wprowadza się przepis, nakładający na wynajmującego **obowiązek powiadomienia** o skardze eksmisyjnej, wniesionej przeciw lokatorowi, **także sublokatora** przez sądowe doręczenie odpisu pozwu. Sublokatorowi służy prawo przystąpienia do sporu w charakterze interwenjenta ubocznego po stronie lokatora.

Cały rozdział IV, traktujący o urzędach rozjemczych do spraw najmu, uchyla się. (Sprawy, rozpatrywane przez Urzędy Rozjemcze, przekazuje się właściwym sądom.)

Rozdział V, który nosił tytuł „Moratorjum mieszkaniowe dla bezrobotnych" otrzymuje obecnie tytuł „Moratorjum mieszkaniowe".

Art. 23 ustawy ujmuje **sprawę eksmisji** i daje sądowi prawo odroczenia eksmisji na 6 względnie 12 miesięcy, jeżeli stosunki gospodarcze, w szczególności pozostawanie bez pracy, pozwanego na uwzględnienie zasługują.

Z mocy samego prawa wstrzymuje się eksmisję z mieszkań jedno- lub dwupokojowych, jeżeli orzeczono eksmisję dlatego, że lokator mimo upomnienia zalegał z zapłatą conajmniej dwóch następujących po sobie rat komornego, a zaległość powstała z powodu braku pracy lub wogóle nędzy wyjątkowej.

Dalej **eksmisja z mieszkań jedno- lub dwupokojowych może być przed sąd wstrzymana, jeżeli bezrobotny otrzymał pracę i opłaca oprócz bieżącego komornego zaległe komorne w ratach, wynoszących 25% bieżącego komornego miesięcznego.**

Rozdział VI (postanowienia podatkowe) i rozdział VII (postanowienia karne) ustawy o ochronie lokatorów uchyla się.

Wypowiedzenie umów najmu mieszkań oraz lokali przemysłowych i handlowych, wyłączonych z pod ustawy o ochronie lokatorów z dniem 1 grudnia br. nie może nastąpić na termin wcześniejszy, niż:

a) **co do mieszkań — na dzień 30-go czerwca 1936 r.;**

b) **co do lokali przemysłowych i handlowych — na dzień 30-go września 1936 roku.**

Tabela wygranych w 34-ej Loterji Państwowej.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Po 100.000 zł. — 84272 122914.
Po 10.000 zł. — 86106 110259.
Po 5.000 zł.—54677 138358 152084.
Po 2.000 zł. — 113867 136094 170052.
Po 1.000 zł. — 57899 95278 107595
Po 500 zł. — 3574 18919 31552 47531 71108 72880 98976 106850 146206 152539 193139.
Po 400 zł. — 22453 48619 75692 86515 92402 119754 132257 151949.
Po 250 zł. — 17511 30286 33249 40166 41892 44398 64893 65731 67769 71485 103478 126722 127969 139390 140736 155763 157213 160344 163967 177585 182296.
Po 200 zł. — 3658 5534 13427 15275 20514 22331 24141 31163 31477 37231 46659 48944 54802 61351 61800 63524 68171 70525 72670 90431 93045 98130 103914 111396 124842 124861 124735 125340 130751 131472 137548 146720 147980 158185 160606 170459 179339 180702 183185 185039.

Wygrane po 150 zł.

349 1094 158 531 726 2297 3047 311 4177 617 79 5202 461 768 876 923 6699 476 7427 684 860 8097 218 386 625 912 9105 309 10504 735 59 11760 850 12973 91 96 14627 49 15589 762 16201 614 97 730 879 908 09 18481 19484 719 896 20163 547 21239 313 30 62 757 22097 688 23043 126 389 855 24576 664 25249 62 26115 27132 911 28351 67 487 29062 522 52 723 30602 79 95 841 908 70 31439 683 32074 179 328 521 33054 72 91 804 58 34033 117 371 406 690 35052 689 767 36019 37264 697 855 38043 157 864 39164 895 40147 310 41761 89 91 897 42045 698 716 993 43046 77 283 538 44489 509 45062 295 819 438 962 46924 47021 39 421 906 48486 693 870 49232 417 63 971 50 415 701 51192 52099 608 53087 439 764 54132 354 658 728 55068 201 759 56213 542 618 734 58381 59617 868 60205 307 432 717 61334 41 437 86 63198 64949 65416 761 902 66028 83 837 67294 345 480 799 68519 69139 673 71696 982 72300 920 97 73030 275 314 540 874 74074 346 75099 671 915

76506 77105 28 99 227 78042 79138 337 404 64 601 48 728 80239 383 81201 332 597 851 82581 83598 720 84300 85072 489 536 86006 87126 573 89023 91188 612 93179 406 73 94225 696 767 95147 82 244 554 75 989 97012 95 522 88 98365 986 99149 203 404 672 79 966.

100319 101087 265 484 718 102212 648 797 103218 34 396 748 104123 293 105568 106671 107502 30 108152 605 109004 818 110386 112158 483 788 979 113178 375 964 114752 95 115455 772 98 846 116018 838 979 117960 118110 235 727 30 119888 120289 97 332 807 32 87 982 121108 536 122371 495 744 124485 125012 184 299 625 70 126008 127818 128324 462 129293 735.

131437 627 759 835 132021 551 133254 386 840 609 818 134016 425 135244 856 136183 900 137787 138586 751 805 139943 140198 782 581 923 141131 52 142305 685 987 143515 14412 716 45621 838 146704 31 147744 148028 882 149007 886 150065 79 253 71 86 91 889 98 151232 592.

152202 153586 937 154906 89 155777 156162 833 157401 920 158202 159266 421 954 160084 161758 163412 164298 165923 167339 593 168032 947 169541 170881 917 171219 65 76 537 43 760 172406 973 173649 85 918 174454 175755 176037 563 177419 699 178369 443 92 867 179145 443 180265 181964 182128 34 323 667 183045 122 350 56 700 184436 924 89 185031 550 186104 18 31 229 842 187220 188382 646 189016 304 686 190381 191291 740 997 192274 762 193083 656 796 194515 841.

Wygrane po 50 zł.

351 727 936 77 1320 2196 720 954 4039 690 869 5263 306 414 632 740 67 964 6006 162 523 637 7442 517 649 922 42 8001 26 75 82 91 298 602 88 9472 10207 48 54 83 476 11158 94 218 64 699 12232 84 13818 14077 517 873 918 15079 107 55 378 523 719 16258 335 646 707 78 807 59 17019 27 362 704 18440 880 19001 107 514 838 20023 143 338 657 21078 102 514 775 990 22021 44 436 773 79 965 24967 25686 732 903 13 26216 73 99 714 84 807 19 27232 432 543 635 28084 169 781 29475 77 618 940 97 30233 306 462 31463 769 32457 892 33353 497 706 952 34060 240 756 879 35511 37 39 36451 508 643 916 41 37136 38063 655 871 39001 112 15 34 41 459 695 40098 41040 541 42117 282 377 219 419 20 601 10 942 44156 474 45423 620 66 799 46269 593 770 47324 439 87 584 645 55 874 48924 47 430 623 49437 740 50255 602 846 52559 649 58 54138 260 488 550 716 813 55371 490 920 56498 543 58 66 57571 749 867 58667 949 59106 44 544 55 60446 942 61172 613 92 920 68 62075 117 302 726 961 63404 704 40 835 61 64094 498 737 997 65000 564 728 842 66423 67096 303 565 769 909 58 68314 28 477 853 64 96 949 69341 529 678 70573 646 901 71461 76 620 72616 32 795 950 73240 726 835 79 99 907 74528 75034 74 77 129 256 663 765.

76269 365 487 757 77515 613 892 971 78219 412 79015 103 238 41 57 58 598 719 72 80185 503 81106 89 364 492 82003 680 920 83039 207 910 84315 648 943 85660 790 840 98 86498 678

86820 87165 280 409 645 749 951 88211 487 610 66 961 89040 237 564 90477 91244 92153 93051 172 586 88 759 94169 349 667 95096 683 802 96016 214 349 680 97168 263 514 744 98191 226 865 99528 619 871 982 87 100077 829 101604 923 102455 736 851 103429 680 991 104191 218 426 708 105006 281 410 614 782 106221 61 332 579 605 820 22 959 107227 382 560 689 964 108072 307 46 718 109109 497 653 70 993 110024 190 111175 112296 407 113510 613 114025 229 554 115086 340 816 22 116166 731 980 117501 738 999 118037 119211 211 69 347 731 120149 997 121071 152 122257 497 566 123000 244 587 658 901 124269 579 607 76 125258 358 566 702 836 59 69 909 66 126615 842 60 127157 67 301 687 809 25 960 128053 212 43 336 651 93 972 129105 66.

130081 846 81 131315 859 132043 224 562 133277 306 825 135230 136009 249 962 137198 138479 503 67 631 906 139139 287 328 565 85 88 794 826 991 140200 90 641 838 141420 71 615 142056 261 320 794 838 58 143191 326 934 144278 553 57 802 978 145066 220 92 513 146105 66 210 485 909 147209 529 148332 400 15 820 149237 740 150220 351 791 864 933 151300.

152358 853 936 153046 101 2 371 86 92 422 620 83 999 154055 330 92 434 834 996 155553 156044 75 165 319 35 82 403 800 21 157074 515 801 24 158006 510 762 159187 832 906 160052 258 544 736 161219 301 401 670 94 162217 406 967 163564 610 886 164628 762 998 165472 645 98 883 166111 298 342 167370 800 936 168048 378 415 644 834 169453 515 698 800 170549 782 171156 689 172239 791 846 66 173079 522 174022 683 917 175038 43 95 204 842 915 65 176068 226 940 177434 623 31 804 178051 170 205 304 405 675 179002 308 22 47 180005 167 295 777 181476 182106 241 365 86 550 183245 504 646 711 184037 160 376 549 185120 222 714 823 186020 21 179 273 307 188046 161 295 97 310 45 492 954 189029 700 190543 652 986 191106 43 472 80 895 192338 559 193112 541 194005.

III ciągnienie

Wygrane po 150 zł.

71 315 993 1436 574 738 2784 3191 450 4431 6061 7279 894 8322 12268 627 15323 16153 17533 18419 20100 980 21126 244 910 24176 280 837 26178 658 27005 28879 29392 519 30145 312 31549 32309 33634 34107 35089 183 38314 725 891 39628 40100 499 42537 702 43467 635 45047 126 403 46115 662 73 48531 49068 144 50114 241 517 51418 55048 537 56766 57239 58136 719 832 59077 60324 826 61473 957 62566 847 64271 674 65821 66611 67667 70966 71224 369 459 72110 74401 578 76539 77147 965 78443 79201 80 80509 81722 82230 84210 85423 977 86758 87555 88185 476 928 89515 38 845 90041 570 93444 736 950 94446 95090 485 593 963 96270 539 72 783 839 97095 170 642

109911 101607 102155 893 103412 105983 107555 109679 111062 112606 113138 114696 115343 116149 912 118771 120462 122483 870 123312 909 125671 126462 127067 799 908 128843 129575 902 130883 131517 132092 133884 134881 135134 136593 137163 586 138715 139723 140212 142841 143728 144055 925 146019 21 147809 977 149319 462 150767 151691 152541 153032 155155 156006 191 158111 159610 160340 442 638 162267 413 163056 164521 837 165435 166868 167266 515 761 168301 449 615 67 171820 172183 174331 176709 898 935 177725 179454 982 180654 733 181878 182246 490 721 183021 187535 189312 548 696 190769 862 192503 193536 754 194063 232.

Wygrane po 50 zł.

2098 319 75 96 4293 5684 869 6452 502 7725 34 8777 9175 466 593 10722 11439 14726 803 15742 16407 961 17297 19045 108 20388 486 21445 870 992 22083 150 741 23529 72 24214 375 810 27732 29510 985 30062 34443 35383 799 36492 665 37017 138 38951 145 569 906 39085 263 552 40599 631 42115 610 43387 482 881 45510 45 46237 407 47106 48298 332 442 49649 786 50322 757 51287 556 87 52704 54489 883 56089 266 524 58434 59015 170 60164 93 229 577 61047 325 640 62035 625 729 63429 64619 731 65362 979 66319 503 680 67602 747 68104 69606 881 946 70054 843 76 71146 72413 782 885 73385 74106 849 75010 72 471 558 612 76111 447 627 77262 78423 898 79699 778 938 82022 211 543 83457 736 903 84174 742 945 85163 480 87593 944 89608 90159 94900 35 95987 96470 796 97255 492 534 98248 941

100037 376 97 101053 102103 104226 105062 779 106585 915 41 107787 108179 351 650 67 110334 841 53 111157 306 783 112065 872 940 113054 353 114023 159 419 115289 117013 229 590 118552 782 119181 97 587 694 120416 121141 441 696 124142 127017 128450 74 129704 130787 132252 901 133495 134706 135406 887 136173 140204 400 537 908 141082 142640 143009 273 393 144020 145657 701 146253 95 715 147302 582 148506 714 150290 912 151135 674 152535 153396 968 154241 455 885 156906 157056 179 225 943 158310 94 461 64 665 873 159824 161238 162266 163002 751 164205 20 165123 53 532 663 739 59 166559 746 859 167075 456 170215 745 172103 173591 949 93 174262 999 175108 486 176098 294 327 536 178910 295 179466 180694 181150 61 182435 183266 843 943 62 184097 419 186092 401 509 693 188083 164 361 440 189219 552 919 191575 192424 850 193110 520 194563 729.

IV ciągnienie

Główne wygrane

25.000 zł. Nr. 161914.
10.000 zł. Nr. 2281
Po 2.000 zł. N-ry: 119631 146926 159751 165299 184693.
Po 1.000 zł. N-ry: 3821 73295 79725 105339 129202 139028 176025.
Po 500 zł. N-ry: 38893 59920 55917 102668 140395 142866 165299 168937 182057 185753.
Po 400 zł. N-ry: 10586 22356 41274 66520 79640 95734 110871 115469 165793 168419 168937 177843 189246.
Po 250 zł. N-ry: 64619 71978 72390 75423 78349 109320 154238 168729 190088.
Po 200 zł. N-ry: 10138 10774 17141 23069 35111 38894 43064 43235 46832 52707 57304 66048 67821 68910 71664 73286 77011 77527 80600 87809 102462 114494 118491 136917 147028 146565 159067 160545 161703 173001 183063 185866 191640 191562.

Wygrane po 150 zł.

10183 245 322 94 2414 4824 5168 972 6558 7143 62 8072 342 98 932 9658 711 10032 548 15874 16241 643 861 17134 306 18523 73 933 19780 20040 21036 23415 24225 25336 839 26215 27133 29843 31460 931 34434 36757 37777 38215 39491 605 40265 388 41735 42400 44870 45700 47326 49379 631 772 51495 52471 53110 54246 985 56044 57286 58224 587 838 924 59696 872 61830 62134 314 547 65623 66155 303 32 650 67291 348 99 815 974 68175 955 69719 70278 72605 75504 77990 78204 894 81295 82405 23 875 84145 921 62 85264 86919 89713 92066 93912 98674 923 100845 101325 448 866 104334 105031 296 106348 426 767 107219 78 429 108002 109214 110377 111189 303 113996.

114470 115639 117688 846 118951 120266 206 837 122137 123290 125661 131445 132107 133069 420 894 134709 37 52 136607 779 139419 871 140451 141369 142252 824 703 145126 202 149055 150476 808 151176.

153273 517 154025 226 155051 156111 754 157229 158124 160569 161626 879 162416 849 163585 164557 165325 166681 168169 352 764 935 170788 171637 792 173652 911 174023 232 531 175510 177280 179633 180273 676 183621 732 887 186302 601 187940 188813 189079 190136.

Wygrane po 50 zł.

56 845 935 2188 867 3503 618 905 4350 578 908 5037 309 412 765 906 7565 68 8610 22 59 902 3 68 11659 12648 746 984 14362 595 707 15319 15534 17247 89 780 18009 221 19355 57 654 20761 914 21237 22038 860 978 23149 69 455 24456 25221 26182 607 28009 103 51 29265 31165 527 32368 34108 231 382 35022 719 36288 841 37685 38000 694 934 39052 148 912 40187 41688 948 42148 333 43134 98 464 44178 505 948 47563 49283 623 730 827 50373 509 659 808 61 51090 53095 54565 55082 724 827 56573 782 57505 58325 782 59936 60113 901 61630 743 62135 63531 64805 65924 48 66002 164 424 806 967 67229 308 68011 109 70407 506 622 711 71125 72141 250 74134 75285 511 689 751 948 76831 42 78182 876 92 79060 572 80220 593 96 832 81077 905 82080 541 781 84078 526 687 924 86003 577 891 87252 855 89567 90081 840 91048 94036 434 36 72 95271 473 681 811 96778 95 97370 824 99055 491 759 100264 101491 102655 842 103281 104027 299 659 106129 107209 855 108168 287 482 535 109110 898 110244 315 50 439 964 112218 312 411 725 1113058 269.

114402 115804 116023 645 117379 418824 82 119409 122075 471 123193 743 124397 642 743 65 125350 845 126323 830 918 127845 128147 129714 130542 871 131046 182 336 725 132038 596 133237 478 134038 115 98 135452 536 136994 137002 77 138278 493 582 140438 592 141638 887 142319 143204 756 145544 146151 401 697 147241 148160 935 150037 282 470 598 936 151396 795.

153300 154505 617 155849 156173 157058 650 797 857 159093 160716 161087 163966 164246 165318 755 852 166383 452 93 167375 168262 169224 66 568 817 170165 795 171446 606 172524 542 173002 851 174079 8 05 178036 778 180511 181603 182417 926 183435 184601 725 185220 89 752 186138 647 187209 426 53 767 844 189758 190565 609 191438 632 192142 632 193125 80 216 720 826.

Wieczory dyskusyjne

w Związku Robotników Katolickich.

(n) Z nowym systemem pracy oświatowej wystąpił na konferencji zarządów oddziałów Związku Robotników Katolickich w Bydgoszczy **związkowy referent oświatowy p. Chmara z Poznania.** Zapoczątkował on dnia 16 listopada rb. **wieczory dyskusyjne.**

W pierwszem zebraniu uczestniczyło około 80 działaczy ze sfer robotniczych. Instruktora oświatowego serdecznie powitał **ks. kanonik Schulz** — patron organizacji robotniczej w parafji farnej.

Dysputa toczyła się na tematy związane z zagadnieniem **przebudowy ustroju społecznego.** Za punkt wyjścia posłużyła rozmówcom odezwa Rady Społecznej przy Prymasie Polski.

Drugi wieczór dyskusyjny odbędzie się **w sobotę, 23-go listopada, o godz. 7 wieczorem** w salce górnej Domu Katolickiego parafji farnej.

Kurs oświatowy, mający wykształcić nowych pracowników organizacyjnych, potrwa przez zimę — do marca przyszłego roku.

Pomoc oświatową łaskawie przyrzekli p. profesor Bałachowski, rektor Dachtera, red. Jan Teska, red. St. Nowakowski, wizytator związkowy p. Jan Cywiński i inni wyrobieni społecznicy.

Jak są płatni pracownicy kolejowi.

Dla lepszego zobrazowania sytuacji finansowej pracowników kolejowych Federacja Kolejowców Polskich w memorjale złożonym Ministrowi Komunikacji, p. inż. Butkiewiczwi, podaje jako przykład uposażenie pracownika kolejowego, obarczonego rodziną, opłacanego według X-ej grupy, płac, które wynosi zł 200,—. Z tej sumy potrącenia wynoszą:

za węgiel	zł	13,—
rata Pożyczki Inwestycyjnej	zł	10,—
zaliczka na uposażenie . .	zł	10,—
Kolejowe Przysp. Wojskowe	zł	1,—
Rodzina Kolejowa . . .	zł	1,—
Liga Morska i Kolonjalna .	zł	1,—
L. O. P. P.	zł	0,50
Związek	zł	3,—
Inne drobne składki . . .	zł	1,—
razem	zł	40,50

Zatem pracownik otrzymuje 159,50 gr, z czego opłaca komorne wraz ze światłem, podatkiem i t. p. zł 50.—, za szkołę zł 25,—, a więc na życie i ubranie pozostaje mu zł 84, gr 50.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

CZWARTTK, 21 LISTOPADA.

WARSZAWA. 6,30: Audycja poranna. 12,03: Dziennik południowy. 12,15: Poranek dla szkół powszechnych. 13,00: „Pieśni hiszpańskie". 13,25: Chwilka gospodarstwa domowego. 15,30: Muzyka taneczna ze Lwowa. 16,00: „Nos" opowiadanie dla dzieci Starego Doktora". 16,45: „Cała Polska śpiewa". 17,00: Odczyt. 17,15: Muzyka lekka. 17,50: „O reportażach Janty-Połczyńskiego" — reportaż St. Dzikowskiego. 18,00: Recital fortepianowy. 18,45: Muzyka lekka. 19,00: Kącik dla młodzieży wiejskiej. 19,35: Wiadomości sportowe. 19,50. Pogadanka aktualna. 20,00: Audycja muzyczno-literacka. 20,45: Dziennik wieczorny. 20,55: „Obrazki z Polski współczesnej". 21,00: Słuchowisko „Tukaj" p/g Mickiewicza i Odyńca. 21,35: „Nasze pieśni". 22,00: Koncert symfoniczny. 23,05: Muzyka taneczna.

TORUŃ. 6,30: Tr. z Warszawy. 6,50: Muzyka lekka (płyty). 7,50: Program na dzień bież. 7,55: Parę informacyj. 8,00: Tr. z Warszawy. 8,10: Przerwa. 11.57: Tr. z Warszawy, Krakowa i Poznania. 13,30: Muzyka salonowa (płyty). 14,30: Przerwa. 15,15: Tr. z Warszawy. 15.20: Przegląd giełdowy i kom. żegl. 15,30: Tr. ze Lwowa i Warszawy. 16,15. Soliści (płyty — z firmy Dziembowski). 16.45: Tr. z Wilna i Warszawy. 18,30: „Rośliny okopowe i pastewne" pogadanka rolnicza. 18,40: „Jak spędzić święto" pogadanka krajoznawcza. 18,45: Muzyka z płyt. 19,00: „Teksty o Pomorzu i autorów pomorskich" recytacja prozy. 19,09: Chwilka morsko-pomorska. 19.10: Program na dzień nast. 19,20: Koncert reklamowy. 19.35: Wiadomości sportowe z Pomorza. 19,40: Tr. z Warszawy i Wilna. 23,00: Tr. z Warszawy. 23,05: Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA. 19,00: **Wrocław.** Muzyka lekka. 20.00: **Moskwa (Kom.).** „Tosca" opera Pucciniego. **Beromuenster.** Koncert symfoniczny. 21,00: **Bruksela franc.** Koncert Wagnerowski. 22,00: **Stockholm.** Koncert radjoork. **Kopenhaga.** Koncert symfoniczny. **Wiedeń.** Muzyka popularna. 23,00: **Monachjum.** Koncert nocny. **Hamburg.** „Don Pasquale" opera Donizettiego **Budapeszt.** Muzyka jazzowa. 24.00: **Wiedeń.** Muzyka taneczna. **Frankfurt.** Koncert nocny.

— **Prawosławne uroczyste nabożeństwo** w wigilję święta „Ofiarowania N. M. P." „W iedienje wo chram" w cerkwi garnizonowej przy ul. 3 Maja w środę, dnia 20 listopada br. odbędzie się o godz. 18 wieczorem Wsienoszczonje, a w czwartek dnia 21 listopada o godz. 9,30 rano msza św. Zarząd.

INFORMATOR dla przyjeżdżających do BYDGOSZCZY

(PŁATNY DZIAŁ REKLAMOWY).

Gdzie zamieszkam?

„Gastronomja" hotel i restaur., Dworcowa 19.

Gdzie i co kupię?

H. Kaszubowski, S. z o. p. Długa 22. Zegarki, biżut.

Drukarnia Bydgoska S. A., Poznańska 12/14 — wykonuje wszelkie druki familijne, kupieckie i dla towarzystw - szybko, czysto i tanio.

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 1 października 1935 r.

Odjazd pociągów B. K. P.

do Koronowa 8.10, 12.00, 14.00, 17.00, 20.10, 21.45† Smukały-Opławca
do Wierzchucina 10.25†, 11.40*, 13.00* 15.30**, 18.20*, 20.10† Smukały-Opławca
do Wąwelna 13.00*, 18.20*

Przyjazd pociągów B. K. P.

z Koronowa 7.17*†, 7.34, 8.52, 11.31, 15.10, 19.33, 21.20† Smukały-Opławca
z Wierzchucina 7.55*, 7.47**, 7.47†, 9.18*, 17.41*, 21.20† Smukały Opławca
z Wąwelna 7.55*, 17.41*

Objaśnienie znaków: Pociągi bez znaków kursują codziennie, z * kursują w środy i soboty, z *† kurs. w soboty, z ** kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki, z † kursują w niedziele i święta (18279

Jakie podatki płacić będą urzędnicy prywatni?

Dodatek kryzysowy skasowany?

Warszawa, 18. 11. (PAT) Projekt dekretu nowelizującego ustawę o podatku dochodowym, uchwalony na ostatnim posiedzeniu rady ministrów, wprowadza następującą:

skalę podatku dochodowego od wynagrodzeń:

L. p.	Wysokość wypłacone wynagrodz. obl. w stos. rocznym w złotych ponad		do	stopa proc. podat.
1.	1.500	—	1.600	1
2.	1.600	—	1.700	1,2
3.	1.700	—	1.800	1,4
4.	1.800	—	1.900	1,6
5.	1.900	—	2.000	1,8
6.	2 000	—	2.100	2
7.	2.100	—	2.200	2,2
8.	2 200	—	2.300	2,4
9.	2.300	—	2.400	2,6
10.	2.400	—	2.500	2,8
11.	2.500	—	2.600	3
12.	2.600	—	2.700	3,2
13.	2 700	—	2.800	3,4
14.	2.800	—	2.900	3,6
15.	2.900	—	3.000	3,8
16.	3.000	—	3.100	4
17.	3 100	—	3.200	4,2
18.	3.200	—	3.400	4,4
19.	3.400	—	3.600	4,6
20.	3.600	—	3.800	4,8
21.	3.800	—	4.000	5
22.	4.000	—	4.200	5 2
23.	4.200	—	4.400	5,4
24.	4.400	—	4.800	5,6
25.	4 800	—	5.200	5,8
26.	5.200	—	5.600	6
27.	5.600	—	6.000	6,2
28.	6.000	—	6.400	6,4
29.	6.400	—	6.800	6, 6
30.	6.800	—	7.200	6,8
31.	7.200	—	7.600	7
32.	7.600	—	8.000	7,2
33.	8.000	—	8.800	7,8
34.	8.800	—	9.600	8,2
35.	9.600	—	10.400	8,6
36.	10.400	—	11.200	9,2
37.	11.200	—	12 000	9,8
38.	12.000	—	13.000	10,6
39.	13.000	—	14 000	11,4
40.	14.000	—	15.000	12,2
41.	15.000	—	16.000	13
42.	16.000	—	17.000	13.6
43.	17.000	—	18.000	14,2
44.	18 000	—	19.000	14,8
45.	19.000	—	20.000	15,4
46.	20.000	—	22 000	16
47.	22.000	—	24.000	16 6
48.	24.000	—	26.000	17,2
49.	26.000	—	28.000	17,8
50.	28.000	—	30.000	18,4
51.	30.000	—	32.000	19
52.	32.000	—	34.000	19,8
53.	34.000	—	36.000	20,6
54.	36 000	—	38.000	21,4
55.	38.000	—	40.000	22,2
56.	40.000	—	44.000	23
57.	44.000	—	48.000	23,8
58.	48.000	—	52.000	24,6
59.	52.000	—	56.000	25,4
60.	56.000	—	60.000	26,2
61.	60.000	—	64.000	27,2
62.	64.000	—	68.000	28,2
63.	68.000	—	72.000	29,2
64.	72.000	—	76.000	30,2
65.	76.000	—	80.000	31,2
66.	80.000	—	88.000	32,2
67.	88.000	—	96.000	33,2
68.	96.000	—	104.000	34,4
69.	104.000	—	112.000	35,6
70.	112.000	—	120.000	36,8
71.	120.000	—	128.000	38
72.	128.000	—	136.000	39,2
73.	136.000	—	144.000	40,4
74.	144.000	—	152.000	41,6
75.	152.000	—	160.000	43
76.	160.000	—	168.000	44,4
77.	168.000	—	176.000	45,8
78.	176.000	—	184.000	47,2
79.	184.000	—	192.000	48,6
80.	192.000	—		50

Podstawą do ustalenia stopy procentowej przypadającego do potrącenia podatku stanowi wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym.

Powyższe stawki nowego podatku dochodowego od wynagrodzeń są podwojonemi stawkami podatku dochodowego, opłacanego dotychczas. Nie należy jednak zrozumieć, że dotychczasowe obciążenie podatkowe podwoi się, bowiem jednocześnie skasowany zostaje dodatek kryzysowy do podatku dochodowego.

Np. pracownicy, zarabiający 2.500 do 2.600 zł rocznie, opłacali dotychczas podatek w wysokości 2 proc. i jeden procent dodatku kryzysowego czyli razem 3 proc. Obecnie płacić będą 4 proc., czyli o 1 procent tylko więcej. Przy wyższych uposażeniach nowe obciążenie progresywnie wzrasta, dochodząc przy najwyższych dochodach do 50 procent, zamiast dotychczasowego 35 procentowego obciążenia.

— **Związek właścicieli małych nieruchomości (Seminaryjna 8)** zawiadamia, że z dniem 20 bm. sekretarjat związku dla wygody swych członków i interesantów czynny jest codziennie aż do odwołania od godz. 9 do 13 i od 15 do 18 z wyjątkiem niedziel i świąt przy ul. Poznańskiej 20 (róg Św. Trójcy) w lokalu p. Grzechowiaka, telefon 3471. Przy związku utworzono dział pośrednictwa wolnych mieszkań, administracji domów, prowadzenie księgowości i załatwienie wszelkich spraw administracyjnych, podatkowych i innych. Wszelkie porady dla członków bezpłatnie. (21678

Uczymy się chodzić.

To, że jest zimno, nie przeszkodziło dziś rano zauważyć zmian w wyglądzie miasta. Bo zmieniło się: niedużo wprawdzie, ale znamiennie.

A więc główniejsze ulice pomalowane są w białe paski. Gdyby te paski rozmieszczono gęściej i reguralniej, to ulica Gdańska naprzykład przypominałaby zebrę. Tymczasem jednak białe smugi znajdują się tylko w okolicy skrzyżowań i oznaczają miejsca, w których można przejść z jednego chodnika na drugi za darmo. Gdzieindziej trzeba płacić złotówkę za tę przyjemność.

Te malowanki na ulicy najbardziej podobają się policji. Na każdym bowiem rogu ulicy stoi po kilku przedstawicieli granatowej armji i uważa, żeby obywatele z należnym szacunkiem stosowali się do dzisiejszych przepisów ruchu. Dotychczas zawsze byliśmy pewni, że mamy policjantów za mało i wskutek tego bezpieczeństwo szwankuje. Aktualnie jednak wydawać się może, że jest akurat odwrotnie. Tak pełno wszędzie. Ale wiemy też skądinąd, że nasi ofiarni i dzielni strażnicy porządu publicznego są przeciążeni pracą. Więc?... Jak to pogodzić?

Idzie o nasze dobro. Mamy się nauczyć chodzić na ulicy. Chodzić uważnie, nie tamować ruchu, nie wpadać pod samochody. I dlatego pomalowano w paski ulice, a za niewymierzenie prostego kąta przy przechodzeniu przez jezdnię płaci się złotówkę.

Szkoda tylko, że w Bydgoszczy na ulicach samochodów jest tak mało. Poprostu niema pod co wpadać. Więc możeby najpierw przeprowadzić jaką taką motoryzację, a dopiero potem uczyć naród chodzić?

Te dzisiejsze złotówki budżetu pewnie nie zbawią, będą jednak miały znaczenie pedagogiczne. Ludzie nauczą się patrzeć pod nogi i uważać na ulicy. A warto, bo przecież, jak mówi przysłowie, na ulicy leżą pieniądze. A policja je zbiera...

Uczymy się chodzić. Czy się nauczymy — to rzecz inna. Ale nie utrudniajmy pracy policjantom. Oni też spełniają jeszcze jeden ciężki obowiązek. Więc stosujmy się do ich wskazówek. I uważajmy na uliczne malowanki. Pamiętajmy, że wzajemne ustępstwa ułatwiają życie...

(hak)

Ze sportu.

WŁOSI ZRYWAJĄ STOSUNKI SPORTOWE.

Rzym. W walce przeciwko sankcjom Włochy ogłosiły obecnie listę państw, z któremi mają być zerwane wszystkie stosunki sportowe.

Lista powyższa przedstawia się, jak następuje: Anglja, Francja, Sowiety, Belgja, Holandja, Szwecja, Danja, Kanada, Nowa Zelandja, Południowa Afryka, Australja, Indje, Liberja.

TRZECIA PORAŻKA CZESKICH PIŁKARZY.

Londyn. Kombinowany zespół zawodowców czeskich Slavia—Sparta, występujący w Anglji jako **nieoficjalna reprezentacja Czechosłowacji,** walczy **bez powodzenia.** W tych dniach drużyna ta pokonana została przez angielskie drużyny ligowe Manchester City i Stoke City. Ostatnio, w poniedziałek, **Czesi przegrali trzeci mecz w stosunku 1:4** do ligowego zespołu angielskiego Sheffield Wednesday.

PETEREK ANGAŻOWANY PRZEZ FRANCUSKI KLUB PIŁKARSKI.

Katowice. Menager jednego z czołowych zawodowych klubów francuskich w czasie swego pobytu w Polsce zwrócił uwagę na Peterka, środkowego napastnika Ruchu, którego wspomniany menager widział w grze na jednym z meczów.

Wyniki swych obserwacyj zreferował menager zarządowi swego klubu i ostatnio Peterek otrzymał nęcącą propozycję od drużyny francuskiej, która **zaproponowała Peterkowi 2500 fr. miesięcznej gaży i, niezależnie od tego, 250 fr. za każdy wygrany mecz.**

— **Stow. Emerytów Woj. Poznańskiego i Pomorskiego w Bydgoszczy** organizuje wszystkich emerytów każdej dykasterji urzędniczej i ich rodziny na całem Pomorzu. W czwartek 21. bm. odbędzie się **zebranie organizacyjne w Świeciu nad Wisłą** w restauracji p. Chełstowskiego o godzinie 15. Zaprasza się wszystkich emerytów, ich żony, wdowy i sieroty oraz sympatyków całego powiatu świeckiego. Prezes p. Sentkowski udzieli wszelkich wyjaśnień. Więc wszyscy emeryci do jednego szeregu!

Z życia towarzystw.

Środa, 20 listopada.

Godz. 19,00: **Z. U. K.** ul. Dworcowa 100. Zebranie plenarne koła II w lokalu zarządu okr.

Godz. 20,00: **Sekcja Uczniów Kupieckich.** Zebranie plenarne w Domu Czeladzi. O godz. 19,30 zebranie zarządu.

Czwartek, 21 listopada.

Godz. 20,00: **Zrzeszenie Absolwentów Szkół Dokształcających Zawodowo-Kupieckich.** Zebranie plenarne w auli gimn. kupieckiego.

* * *

K. S. M. M. „Naprzód", „Gwiazda" i „Orzeł". Co środę i sobotę od godz. 18—19 gimnastyka.

OPN. „Gwiazda". Podajemy do ogólnej wiadomości o przeniesieniu sekretarjatu oddziału. Korespondencję uprasza się kierować pod adresem: OPN. Gwiazda, Edmund Chudziński, ulica Jackowskiego 8 m. 2.

Kat. Stow. Kobiet „Jedność" przy Farze. Przypominamy, że w niedzielę, 24. bm. odbędzie się zabawa jesienna w salach Strzelnicy. Pocz. o godz. 18. Na zabawę zaprasza się wszystkich życzliwych.

BKS. „Polonja" sekcja bokserska. Treningi odbywają się co środę i sobotę od godz. 20—22 w sali gimnastycznej przy ul. Konarskiego.

KINO KRISTAL

DZIŚ PREMJERA

Bożyszcze tłumów! Cud świata! Aktorka z Bożej łaski!

SHIRLEY TEMPLE

ROZEŚMIANE OCZY

(BRIGHT EYES)

MOTTO: MY, LUDZIE DOROŚLI, RZADKO ROZUMIEMY DUSZĘ DZIECKA, LECZ JAKŻE CZĘSTO DZIECKO ROZUMIE NASZE CZYNY I ICH NAWET GŁĘBOKIE MOTYWY.

PASSE PARTOUT, BILETY ULGOWE I BEZPŁATNE NIEWAŻNE.

FOX

DZIŚ PREMJERA!

Początek o 5, 7, 9, w niedziele o 3, 5, 7, 9.

Nowe ogniwa

w łańcuchu składek na rzecz Chrześcijańskiej Ligi Pracy pod hasłem: „Ratujmy młodzież!".

Wezwany przez p. **red. Nowakowskiego, prawnik p. A. Kallnik** wpłacił w sekretarjacie Ch. Ligi Pracy zł 5,— i wzywa p. **dr. Nowakowskiego,** p. **Jana Czyżewskiego,** ul. Promenada i p. **Brunona Schulca,** ul. 20-go Stycznia 17.

Zł 5,— wpłaca p. **dr. Fischoeder** i wzywa p. **dr. Zielińską** i p. **dr. Klikowicza.**

Pan **Bronisław Schulz** wezwany przez p. **Romana Chybickiego** składa zł 3,— i zaprasza p. **Pilaczyńskiego „Hubertus"** do dalszego kontynuowania łańcuszka.

Pan **Uliński** wpłaca zł 3,— i wzywa p. **Jankowskiego,** ul. Toruńska.

— **Ślub.** W dniu 19 bm. pobłogosławiony został związek małżeński w kościele św. Trójcy pomiędzy p. Stefanem Zielezińskim z Kończewic, a panną Melanją Kałasówną, córką tutejszego obywatela, małżonków Józefa i Jadwigi z Michałowskich Kałasów z Bydgoszczy. Aktu ślubnego dopełnił ks. profesor Majchrzak. Nowożeńcom „Szczęść Boże!".

Wybuch na dworcu poznańskim.

Czterech kolejarzy rannych.

Poznań. Wczoraj, we wtorek, około godz. 16-tej na dworcu towarowym, nastąpił wybuch butli z tlenem. Czterech kolejarzy, a mianowicie Stanisław Kluczyński, Andrzej Maćkowiak, Stanisław Budarz i Jan Tomyślak, odnieśli silne poparzenia. Szczególnie ciężki stan jest Kluczyńskiego, którego musiało przywołane pogotowie przewieźć do szpitala kolejowego.

Wywołany skutkiem wybuchu pożar, ugasiła straż ogniowa, która przybyła na miejsce eksplozji w sile trzech oddziałów.

Przyczyny poważnego wypadku bada specjalna komisja.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 19. 11. 1935 roku.

Spędzono: wołów 32, buhai 135, krów 250 świń 1620, cieląt 472, owiec 110. Razem 2619 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

Bydło:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	62— 66
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	52— 58
Mięsiste tuczone starsze	46— 50
Dobrze odżywione	38— 44
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	54— 58
Tuczone mięsiste	48— 50
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	42— 46
Miernie odżywione	38— 40
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 64
Tuczone mięsiste	48— 54
Nietuczone, dobrze odżywione	30— 36
Miernie odżywione	16— 20
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	62— 66
Tuczone mięsiste	52— 58
Nietuczone, dobrze odżywione	46— 50
Miernie odżywione	38— 44
Młodzież:	
Dobrze odżywione	38— 42
Miernie odżywione	34— 36
Cielęta:	
Najprzedniej. cielęta wytuczone	66— 78
Tuczone cielęta	58— 64
Dobrze odżywione	50— 56
Miernie odżywione	40— 48
Owce:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	60— 64
Tuczone starsze skopy i maciorki	50— 56
Dobrze odżywione	— 50
Miernie odżywione	— 44
Świnie:	
a) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	96—102
b) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	88— 94
c) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	82— 86
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	74— 80
e) maciory i późne kastraty	72— 88

Przbieg targu spokojny

Bank Polski płacił w dniu 20. 11. 1935 r.

dolary amerykańskie	5,29
funty szterlingów	26,04
franki szwajcarskie	172,12
franki francuskie	34,91
belgi belgijskie	89,30
floreny holenderskie	359,15
guldeny gdańskie	97,75

Wszystkim, którzy się przyczynili do uświetnienia naszych srebrnych godów małżeńskich, oraz za tak liczne dowody pamięci, w szczególności Wielebnemu Duchowieństwu, Cechowi Rzeźnickiemu, p. Czyżewskiemu z Bydgoszczy, składamy na tej drodze

serdeczne Bóg zapłać.

W. Podgórski z żoną.

21725) *Forbon, ulica Bydgoska.*

W myśl par. 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz 580) 2 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości, że **dnia 21. XI. 1935 r.** o godz 9-tej w lokalu Składnicy Urzędu przy ul. Konarskiego 1, celem uregulowania zaległych należności podatkowych odbędzie się sprzedaż z licytacji ruchomości niżej wymienionych przedmiotów zagara ściennego, kanapy pluszowej, garnituru ciemnego, szafy ogniotrwałej, obrazów, czapki, aksamitu, biurka, umywalki, pończochów damskich, koszul męskich, swetrów damskich, stolików, krzeseł, stołów, kredensu, ubrań męskich.

21753) **Naczelnik Urzędu Skarbowego.**

PHILIPS 525 U

5-cio lampowa superheterodyna

21764) na prąd zmienny i stały.

ODBIORNIKI LAMPY RADJOWE PHILIPSA AUTORYZOWANA SPRZEDAŻ

R. B. Reimann

Bydgoszcz

ul. Dworcowa 25, telefon 37-80

Czytajcie „Dziennik Bydgoski"!

4059

19667

Pijcie Kawę „Maluś"

z prawdziwego słodu

Browaru Bydgoskiego.

Pierwszorzędne nakładaczki

do płaskich maszyn drukarskich mogą się **zgłosić** w Zakładach Graficznych — „Bibljoteka Polska" **ul. Jagiellońska 3.**

Pamiętaj o bezrobotnych!

POLECENIA

Dostarczam
jabłka „Złote Renety" w skrzyniach po 50 kg. netto złotych 15, z nadesłaniem zadatku 30%, oraz nabiał i drób. Dwór B. Weissa, Grybów. (21711

MEBLE
solidnego wykonania najkorzystniej tylko w firmie (2293
Dom Mebli Ign. D. Grajnert
Bydgoszcz, Dworcowa 21.

Lampki elektryczne Żyrandole 20794

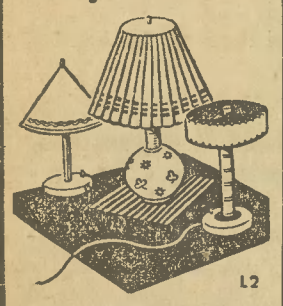

L2

i wszelkie przybory elektr po niskich cenach poleca
F. KRESKI
Bydgoszcz, Gdańska 9
U nas znajdzie Klient to — czego szuka.

Szczapy
sosnowe suche i zdrowe dostarcza po cenach najniższych wagonowo Czesław Adamski, Solec Kujawski, telefon 48. (21132

Szkło
okienne, butelki poleca Wielkopolska Hnta Szkła. Pasikowski, stacja kolejowa Łęgnowo. Telefon 13-25. Autobus Bydgoszcz-Solec. (15729

Radjo
aparaty, naprawę, budowę wykonuje po najniższej cenie Bocianowo 31, telefon 2374. (21766

Repertuar kin bydgoskich:

ADRIA: „Epizod" z Paulą Wessely i bogaty nadprogram.
APOLLO: „Cyrk Barnuma" i nadprogram.
BAJKA: „Pieśniarz z Warszawy" (E Bodo) i „Ślady o świcie" (Ken-Maynard).
BAŁTYK: „Ręka mściciela" i „Król Cyganów".
KRISTAL: „Roześmiane oczy" z Shirley Temple, premjera i wielki nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Miłostki" (Liebelei), premjera i cudna bajka kolorowa
REWJA: „Cienie wielkiego miasta" (Charlie Chaplin). Na scenie pikantna rewja p. t. „Wszyscy do Kina Rewji"

Dywany
chodniki, wyroby kokosowe, ceraty, linoleum, **tanio.**
M. Szmolke, Bydgoszcz, Jezuicka 22, tel. 1301. (21805

SPRZEDAŻE

Kamienicę
za pół darmo sprzedam. Powód wyjazd. Oferty filja pod „36 tysięcy". (11768

Dobrze
zaprowadzony większy skład spożywczy w najlepszem punkcie Bydgoszczy, korzystnie oddam z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Oferty poważnych reflektantów z gotówką „Korzystnie" Dziennika Bydg. (11236

Dmupiętrowy
dom z składem kolonjalnym, cena 13 000. (11812
Dwupiętrowy
komfortowy, wpłata 6000.
Dwa
domy blisko dworca, cena 7 500.
300
mórg, kompletny inwentarz, cena 21 000, wpłata 13 000, poleca Sokołowski, Sniadeckich 52, narożnik ulicy Warszawskiej.

Trzypiętrowy
dom komfortowy centrum dochód 7 000, cena 46 000, wpłata 25 000. Sokołowski Sniadeckich 52, narożnik ulicy Warszawskiej. (11794

Domek
cena 7 500, sprzedam. Wiadomość Dziennik. (21735

Kolonjalkę
towarem, maglą 2 000 sprzedam. Kurnatowski, Podwale 1. (21723

Piekarnia
z mieszkaniem, przy ruchliwej ulicy w Poznaniu z całkowitem urządzeniem na sprzedaż. Leon Szajek, Poznań, Górna Wilda 88, m. 6. (11797

Dom
składami 9.200 dochodu, 50.000. Szarek, Toruńska nr. 13. (21751

Sprzedam
okazyjnie i tanio jadalkę. sypialkę i salonik. Jackowskiego 21, m. 3, 13 do 15. (21741

Zakład
krawiecki dobrze zaprowadzony sprzedam za 400 zł. Oferty Dziennik Bydgoski pod „400". (21744

Domek
ogrodem 4200 zł. Miedzyń Kartuska 10. (21740

Aparat
do trwałej ondulacji elektryczno-parowy, nowy sprzedam. Grunwaldzka 81 m. 1. 21755

Skład (11801
towarów krótkich przy ul. Gdańskiej 62, na sprzedaż.

Maszyna
do szycia tanio. Sowińskiego 4. (21760

Kafle
najtaniej. Ugory 40. (20036

Sprzedam
pompę podwórzową, wózek ręczny, rower męski tanio. Podolska 8. (11791

Szoferowi
sprzedam długi, barani, suknem kryty kożuch. Paderewskiego 10/4. (11799

Kamienicę
brukarskich większą ilość, radjoaparat 4 lampowy „Lorentza" na anodówkę. korzystnie na sprzedaż. Oferty pod „R" do filji Dziennika. (11792

Maszynę
do szycia, patefon sprzedam tanio. Sniadeckich 39 mieszkanie 15, podwórze. (11795

Maszyna
do szycia okazyjnie. Jezuicka 8. parter. (21721

Wózek
dziecięcy sprzedam Grunwaldzka 40—7, podwórze. (21718

Wóz (11805
2-calowy, prawie nowy. Jagiellońska 27, portjer.

Ławki
stolarskie, sprzedam.„Kurjer", ul. Parkowa. (11804

Maszyna
do szycia. Warszawska 8, Szulc. (21759

KUPNA

Rozpoczętą
nową budowlę zaraz kupię Oferty pod „R. B.". (21677

„Oksefty"
pojemności 220 litrów kupuje i prosi o oferty Antoni Piliński, Bydgoszcz. fabryka octu, musztardy i konserw. (21714

Kuplę
małą kolonjalkę Oferty pod „Małą". (21730

Żarna
kupię. Oferty pod „Żarna". (21719

Kupię
używaną kuchenkę westfalską. Oszeński, Promenada 33. (21752

LEKCJE

Lekcje (11810
niemieckiego udzielam Nad Kanałem 7, prawo.

POSADY WOLNE

Bufetowa
kilka lat praktyki przyjmie posadę 15. 11. lub 1. 12. Jeske, Grudziądz, Forteczna 1, m. 1. (20727

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Długa 11. (21750

Potrzebna
dziewczynka do posługi. Sielanka 3—4. (11802

Dziewczyna
młodsza bez spania zaraz lub 1-go. Pomorska 51, m. 1. (11798

Pomocnik
damski na ondulację wodną i żelazkową lub fryzjerka od 2. XII. Pomorska 48. (11790

Pomocnik
krawiecki potrzebny zaraz. Prentki, Śląska 2. (21746

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej potrzebna od 1. 12. 1935 r. Jan Rucki, mistrz rzeźnicko - wędliniarski, Toruń, Chełmińska 5. (21743

Korespondentkę
angielsko-niemiecką, lub angielsko-polską, piszącą możliwie na maszynie, poszukuję Zajęcie w miarę zapotrzebowania. Zgłoszenia pod: Antoni Piliński, Bydgoszcz, Trybunalska nr. 2. (21757

Książkowa
bilansistka, korespondentka, znajomość języka polskiego, niemieckiego z prowadzeniem list wypłat potrzebna. Oferty pod „1002" do Dzien. Bydg. (21739

Cukiernik
młodszy, samodzielny, potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw z podaniem pretensji przy wolnem utrzymaniu i pokoju. Pod Chełmno. skrzynka pocz. 6. (21694

Stolarz
budowlano-meblowy potrzebny zaraz. Pomorska nr. 37. (11808

Przychodnia
Aleje Mickiewicza 1, m. 6. 21736

Poszukuję
szofera sumiennego ze zerwonym dyplomem na zarobkowy Praga z kaucją od 500—1000 zł zaraz. Oferty do agentury Dziennika Szubin. (21732

Służąca (21767
potrzebna. Ugory 12.

Służąca (11809
gotowaniem i do dzieci potrzebna. Kiosk, Gdańska 37

Uczeń
kelnerski z polsk. i niem. językiem zaraz potrzebny. Kasyno Cywilne, Gdańska nr. 20. (11814

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Pierackiego 42. (11813

Uczennice
do baletu potrzebne. Dworcowa 100—4. (11811

Dziewczę (11807
do 17 lat, praca domowa, zaraz. Podolska 20, m. 6.

POSADY POSZUKUJĄ

Kucharka
umiejąca dobrze gotować szuka posady zaraz lub 1. bm. Oferty „Kucharka" Dziennik. (21763

Bufetowa (21726
miła, sympatyczna poszukuje posady. Oferty do Dziennika pod „K. B."

Elektromonter
z długoletnią praktyką w elektrowniach, dzielny instalator na światło i siłę poszukuje posady. Oferty do Daniel, Żnin, ul. Szpitalna. (21447

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

3 i 4 pokojowe:
łazienką. Sniadeckich 39/1.

3 pokoje
kuchnia z ogrodem. Jana Kazimierza 8/1a. (21748

Mieszkanie
4 pokojowe słoneczne wszelki komfort. Śląska 9 Arend. (21731

MIESZKANIA SZUKA

Mieszkanie
5—6 pokojowe poszukuje w centrum miasta od 1 stycznia, ewentualnie zaraz. Zgłoszenia do filji Dziennika Bydgoskiego pod „Z". (11796

Poszukiwane
4 pokoje kuchnią. łazienką centralnem ogrzewaniem, centrum miasta od 1-go grudnia. Zgł. tel. 3797. (21724)

Szukam
mieszkania 1 pokojowego. Oferty filja „Jeden", (11793

Mieszkanie
3—2 pokojowe poszukuje Janowicz. Wełniany Rynek 10. (21722

1—2 pokoje
z kuchnią poszukuję zaraz. Oferty Dziennik Bydgoski pod „H. M." (21749

Szukam
1—2 pokoje kuchnia, płacę rok zgóry. Oferty pod „Urzędnik" filja. (11800

POKOJE WOLNE

Próżny (21738
pokój. Adres Dziennik.

Umeblowany
dla lepszego pana. Jezuicka 24, m. 7. (21734

Pokój
umebl. do wynajęcia zaraz lub 1. 12. Grodzka 3, m. 11. (21756

Pokoje (11803
słoneczne utrzymaniem tanio. Dworcowa 100/4.

POKOJU POSZUKUJĄ

Skromny (21720
około 10 zł, możliwie od właściciela domu, poszukuję. Oferty „Inwalida".

DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy 150—300 mórg z inwentarzem. Oferty „Żywy i martwy" Dzien. Bydg. (21435

Duża (21249
składnica, ewentualnie i garaż zaraz do wynajęcia. Jul. Ross, Gdańska 17.

RÓŻNE

Żarówki
Helios, Tantris 5—25 watt 80, 40 watt 95 gr, 60, 1.45, 75 2.10, 100 2.50. Oferty filja pod „Sprzedaż likwidacyjna". (11783

Wróży
słynna chiromantka przyjezdna Warszawy. Garbary 19—13. (21733

Swiadkowie (21737
wypadku wypadnięcia kobiety z tramwaju sobotę, 21 września między 4—5 po poł róg Dworcowej a Gdańskiej, proszeni są o łaskawe zgłoszenia. Adres Cukiernia Cristal, Jarzembowski.

Dziennie
świeże piwo Eksportowe
z Kranem.
Restauracja Jarnath
ulica Parkowa nr. 3
tel. 1383. (20511

Baczność!
Młynarza posiadającego 2—3000 zł, przyjmę na wspólnika lub jako młynarza do młyna 6 tonowego motorowego. Zgłoszenia pod „Młynarz" do administracji. (21745

List
do odebrania dla pana Stefana Lenartowicza, kto by wiedział, proszę dać znać w Dzienniku Bydgoskim. (21761

ROZRYWKI

„Twardy Łeb".
będzie walczyć jedynie ze szkodliwością miękkich, mętnych, zakutych i kombinatorskich łbów. Będzie swoim humorem rozbrajać „czarnookularników" i nawracać do wiary w lepsze jutro— do radości życia. Śmiać się będziemy z błędów naszych i cudzych, warstw górnych jak i dolnych. 21713

W podróży
w hotelach, w wszystkich uzdrowiskach polskich, księgarniach dworcowych itp.
prosimy żądać
Dziennik Bydgoski!

ZGUBY

Zgubiono (21765
świnie z woza, jadąc ulicą Król. Jadwigi, Śląską, Grunwaldzką, Bronikowskiego do Prądów. Uczciwi znalazcy proszeni zgłosić za wynagrodzeniem w policji lub 6 śluzie.

Zginęła (21752
suka, owczarek alzacki, ciemno szara. Odprowadzić do 61 pułku piechoty.

MATRYMONJALNE

Najkorzystniejsze
partje paniom — panom w olbrzymim doborze poleca „Echo", Poznań, Św. Marcin 68. Najnowszy numer 50 groszy znaczkami. (20416)

POLICJANT
(wyćwiczony w regulacji ruchu)

w czasie wakacji, spędzonych na wsi.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy; za dział gdyński: Mieczysław Mistat w Gdyni.